

jogi

NOVA GORICA
MAČE ALI JUDEJČANA

Preden izbereš svojo vzmetnico me dobro poglej samo mene kličejo **jogi**

... kajti vzmetnic je mnogo. **jogi** pa samo tista, ki jo proizvaja **MEBLO**

ALFA STUDIO 87 N.D. 6

76 NAGRAD

Se 5 dni do nagradnega žrebanja

POLLETNO KRAMLJANJE V LESNI INDUSTRIJI JAVOR PIVKA

TAKO JE, ČE SE ODPRE...

Čeprav v teh dneh kot zadnji uživajo zasluženi dopust tudi najbolj odgovorni predstavniki Lesne industrije Javor iz Pivke, iz podjetja le nisem odšel praznih rok in brez podatkov o polletni bilanci, kar je tudi bil namen mojega obiska.

Reš je, da tisti, s katerimi sem govoril, niso razpolagali z uradnimi podatki in so me zanje napotili k direktorju finančnega sektorja. So pa vedeli za vse tisto, kar je važno za podjetje kot celoto, in seveda tudi vse tisto, kar velja za obrate, kjer so zaposleni.

Naj zdaj predstavim tiste, ki so s svojo pripovedjo prispevali gradivo za ta sestavek. To so bili: Rajko KRNEL, predsednik sindikalne podružnice obrata Pivka; Anton SIRCELJ, predsednik delavskega sveta obrata v Postojni, in France DOLENC, predsednik sindikata v tem obratu. Pri razgovoru je sodeloval še Pavel KEGL, direktor finančnega sektorja Lesne industrije JAVOR Pivka.

Izšel je priročnik:

BORIS STROHSACK:
DISCIPLINSKI POSTOPEK

CENA 5 NOVIH DINARJEV
NAROČILA SPREJEMA
UPRAVA
DELAVSKE ENOTNOSTI

Kako so torej gospodarili v pivskem Javorju v letošnjem prvem polletju? Rajko KRNEL meni:

»Kot podjetje smo plan dosegli. Izgube ni napravil noben izmed petih naših obratov. Obrat v Pivki, kjer delam, je ustvaril kakih 80 milijonov čistega. Če ne bi bilo vojne na Bližnjem vzhodu, bi bilo še boljše, kajti začasno je zastala vsa prodaja na tem območju. Vendar se trg zdaj na splošno spet odpira in vsaj v našem obratu nismo v prevelikih skrbih, da ob letu ne bi dosegli enakega rezultata, kot smo ga zdaj ob polletju.«

»Pri nas je bilo podobno,« dodaja Anton SIRCELJ. »Ustvarili smo 50 milijonov dohodka, čeprav smo v začetku leta občutili precejšnje težave pri oskrbi z reprodukcijskimi materiali. Te težave pa so se še povečale zaradi kooperacijskih odnosov z drugimi našimi obrati, ki so občutili podobno zadrego in tako niso mogli ob rokih izpolnjevati dogovorjenih uslug. Potem pa nam je nekega dne vse to presedlo in smo skupaj stopili, kakor se temu pravi. Zdaj stvari tečejo v redu... In če se trg ne bo skazil, zdaj že več kot dva meseca zelo lepo kaže, bomo ob koncu leta vsi zelo zadovoljni...«

In še mnenje Pavla KEGLA: »Naš letni plan, ki ga spremljamo na podlagi planiranih in doseženih ur, je bil ob polletju dosežen z 51 odstotki. Posamezni obrati so svoje plane presegli za 1 do 4 odstotke, razen obrata Pivka, ki je najbolj občutil posledice razmer na Bližnjem vzhodu. Sicer pa je proizvodnja ostala na enaki ravni kot lani, čeprav smo zaposlovali 26 delavcev manj in čeprav se je struktura proizvodnje spremenila v korist finalnih izdelkov, ki terjajo več človeškega dela. S te strani pa smo s polletnimi uspehi zadovoljni.«

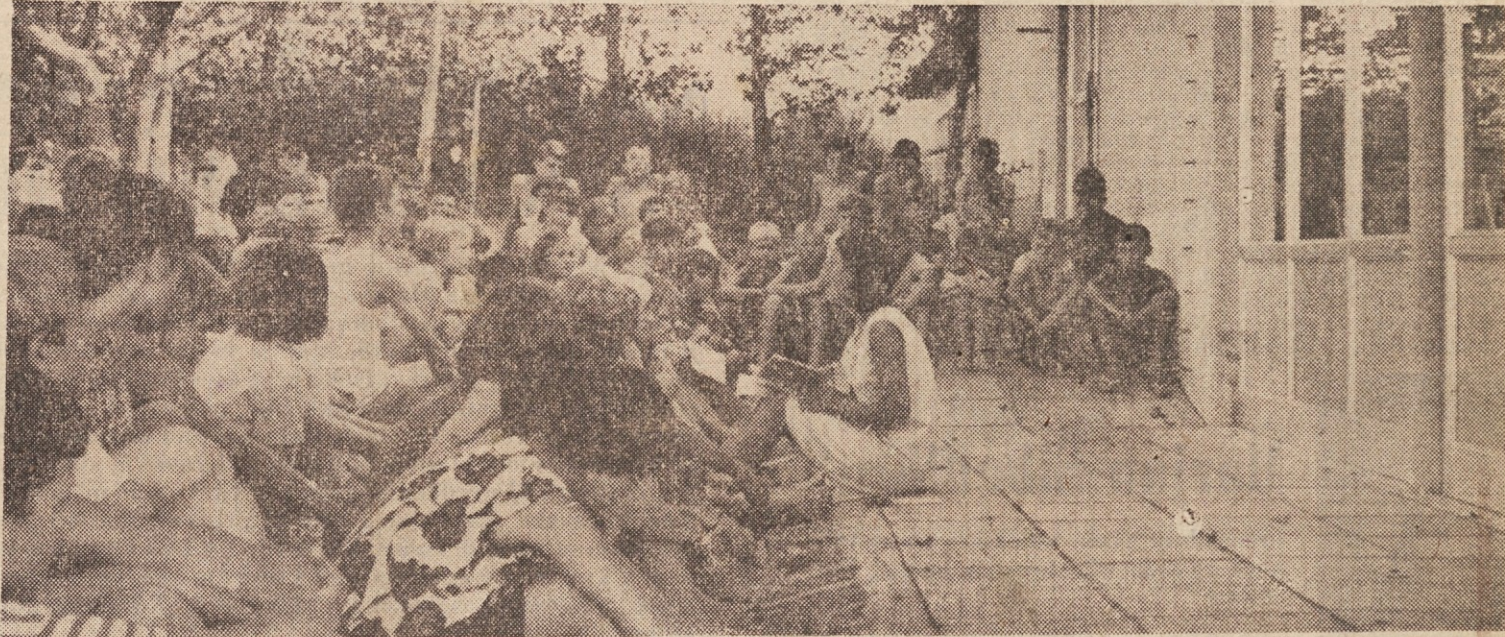
Tudi finančni rezultati so bili ugodni. Ob polletju smo sicer ustvarili za 2 odstotka manj dohodka kot lani ob tem času, vendar smo ob tem pokrili za 30 odstotkov višje stroške za amortizacijo in za 20 odstotkov (Nadaljevanje na 3. strani)

DELAVSKA ENOTNOST

SOBOTA, 26. AVGUSTA 1967

Št. 33, leto XXVI

Kako bi pomagali utopljenцу ali pa ponesrečenecu, ki ga je pičila kaža? Tudi to je nekaj, česar se bodo naučili otroci, ki letujejo na Debelem rtiču. Več o tem, kakšen je dan med otroki na Debelem rtiču, berite na 9. strani

V KOČEVSKEM »MELAMINU« HODITA ZNANOST IN PROIZVODNJA Z ROKO V ROKI

Smolnat zlati vek

V Kemični tovarni Melamin v Kočevju živijo v čudnem protislovju: na vseh koncih se jih drži smola, hkrati pa jim prinaša ta simbol za nesrečo veliko poslovno moč.

Izdelujejo plastične dekorativne laminat. Tako pravijo njihovim izdelkom v učenem svetu. Bolj udomačeno ime za njihov izdelek pa je melapan. Svočas smo ga pri nas spoznali preko tujega proizvajalca kot ultrapas. Melapan je sestavljen iz plasti specialnih papirjev iz prečiščene celuloze in kombiniranih fenolnih in melaminskih smol. Navidezno preprosta plastična zmes, s katero oblagamo vse vrste pohištva, stene in notranjost različnih prevoznih sredstev, pa skriva v sebi zamotan tehnološki postopek.

Vsa skrivnost izdelave melapana tiči v znanstvenem proučevanju tehnologije, v vztrajnem porajanju novih odkritij v svetu smol, v neizbežnem združevanju znanstvenih raziskav s proizvodno prakso.

Kemična tovarna Melamin je mlado podjetje. S poskusnim hodom in utečeno proizvodnjo zbere komaj 4 poslova leta. Storili pa bi delavcem v Melaminu veliko krivico, če bi jih imeli zavoljo tega za zelence v njihovi stroki. Rojstvo tovarne in praprave na utečeno tehnološki postopek segajo namreč veliko let nazaj.

MED DVOMI IN RESNICO

Leta 1954 so začeli v Kočevju graditi kemično tovarno in nekateri so jo krstili za »polomijo«. Predstavniki tovarne v izgradnji so si obrusili jezike, da bi prepričali kreditnike o dobro naloženi investiciji. Posledica »dobrega razumevanja« pa je bila 45 različnih kreditov na »nemogoče« in »mogoče« odplačilne roke; polovico jih je bilo potrebno odplačati že v dveh letih. V takšnih razmerah in večnih težavah za prosta sredstva se je seveda gradnja zavlekla.

Desetletno gradnjo tovarne pa so tedanji graditelji Mela-

mina dobro izkoristili. Direktor Jože Košir, diplomirani ekonomist, pripoveduje, da so osem let pred poskusnim obratovanjem inženirji in tehniki začeli raziskovati proizvodni proces in snovati tehnološki postopek za proizvodnjo melapana. Že med gradnjo je stekla na primitivnih, doma skonstruiranih pripravih polindustrijska proizvodnja, sicer v manjšem obsegu, vendar toliko izdatna, da so z dohodkom pokrivali znanstveno delo prve skupine raziskovalcev.

»Zlati vek v proizvodnji laminatov so v tistem času, ko smo mi gradili, ugotavlja direktor, »uživali Američani in Zahodni Nemci. Tedaj je veljal kvadratni meter 4 in pol dolarje, danes pa dobimo zanj pol drugi dolar. Medtem se je tovrstna proizvodnja razbohotila po vsej Evropi.«

Melaminovi strokovnjaki in vodilni delavci še danes ne morejo preboleti, da so morali zaradi denarnih zapletov zamuditi

najugodnejši in najdonosnejši čas visoke tržne vrednosti melapana.

Vsem, ki se sprva dvomili v rentabilno naložena investicijska sredstva, so v Melaminu odgovorili že prvo leto poskusnega obratovanja. »Projekt je bil izdelan za 500 tisoč kvadratnih metrov melapana«, razlaga direktor, »dosegli pa smo 400 tisoč kvadratnih metrov in ustvarili tolikšen dohodek, da je za sklade ostalo 100 milijonov starih dinarjev. Z manjšimi investicijskimi naložbami smo tovarno v treh letih še nekoliko razširili in trikrat povečali proizvodnjo.«

Večja proizvodnja in kakovost, ki se dobro meri s svetovnimi proizvajalci, pa sta navrgla visok dohodek. V Melaminu ga delijo na sklade in osebne dohodke kar — pol na pol! »Če bi ostali pri istem proizvodnem obsegu, 800 tisoč kvadratnih metrov, kot smo dočkali reformo«, primerja tovariš Košir, »bi danes komaj shajali.«

SAMOSTOJNO USTVARJALNO DELO

O tehnologiji melaminskih smol je težko govoriti, kajti za njihovo obdelavo ni niti recepta niti ne zadoščajo večletne delovne izkušnje, da bi si jo lahko podredili in jo potlej samo od časa do časa izpopolnili.

»V kemiji ne more prevladati praksa«, pravi obratovodja inž. Dušan Oražem, »pač pa vodi teorija, ki jo praksa potrjuje.«

To neizpodbitno pravilo znašajo v Melaminu dobesedno prenesli na svoje podjetje. Nekaj desetih inženirjev, tehnikov in laborantov raziskuje, proučuje in kontrolira proizvodni proces in se zliva vanj. (Nadaljevanje na 11. strani)

VELFTRGOVINA

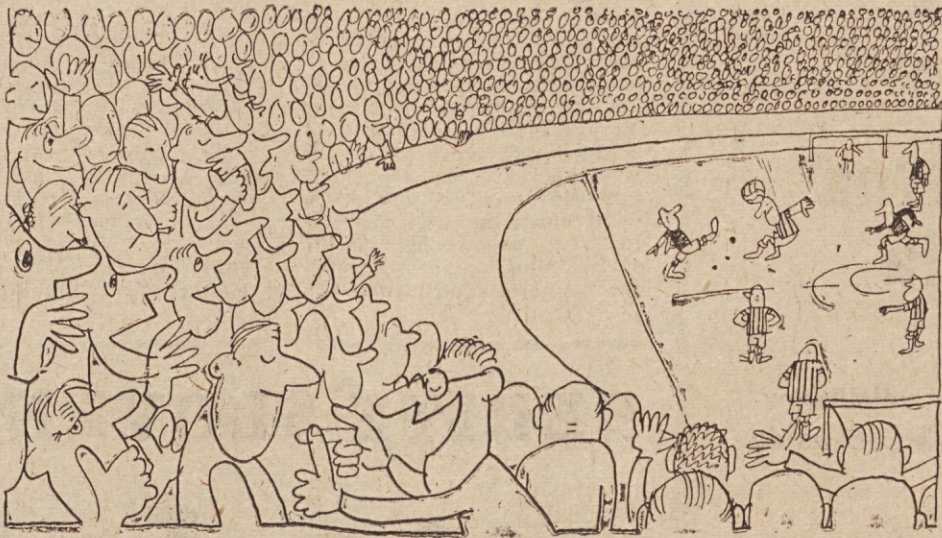
mercator

IMPORT — EXPORT

NUDI VEDNO SVEŽE

SADJE IN ZELENJAVO

— Zdaj sem pa na zeleni veji. Punco sem oženil z nogometašem, mulcu sem pa zbil šolo iz glave...

Karikatura: ANDREJ NOVAK

REZERVIRANI STOLPEC

Karel Pečenko

poslovodja trgovine in skladišča v Ljubljani, poslovne enote podjetja Konus iz Slovenske Bistrice:

● Kaj lahko poveste o polletnih gospodarskih uspehih vaše poslovne enote in celotnega podjetja?

V letošnjem poletju smo dosegli v trgovini in skladišču približno enak poslovni uspeh kot lani. Tako smo imeli letos za blizu 800 milijonov starih dinarjev prometa. Poudariti pa velja, da smo prodajali po lanskim cenah le prva dva letošnja meseca, pozneje so se cene usnjenim izdelkom znižale in, kot je videti, se v doglednem času še ne bodo ustalile. V naši stroki prihaja namreč vse bolj do izraza zakon ponudbe in povpraševanja. Usnjarske izdelke izpodirajo v tujini in tudi doma različna sintetična nadomestila. Tako ima na primer morda samo še vsak deseti par čevljev usnjen podplat. Zaradi tega so se tržne razmere za naše izdelke zelo spremenile. Cene surovinam in izdelkom se znižajo.

Ne bi želel posebej govoriti o gospodarskem položaju matičnega podjetja, vendar vem, da imajo težave z medsebojnim delovanjem. Vendar se bo naša poslovna enota kljub vsemu odrezala v skupnem obračunu. Za sklade podjetja smo ob polletju prigrisnili približno 20 milijonov starih dinarjev.

Marjan Šibenik

predsednik sveta kolektiva samostojnega zavoda »Postojnska jama«, Postojna:

● Kako ste ocenili polletno bilanco v vaši delovni organizaciji?

Stiri petine vsega našega prometa in dohodka ustvarimo v mesecih od julija do septembra, tako da je zelo težko govoriti o bilanci prvega polletja. Po finančnih rezultatih sodeč, smo sicer boljše gospodarili kot lani, vendar smo navzlic temu le precej zasikrbljeni.

V letošnjem letu je namreč bilo za četrtno manj domačih obiskovalcev in za 10 % več obiskovalcev iz tujine, tako da je skupno število obiskovalcev jame tudi ob koncu julija še vedno manjše od lanskega. To omenjam zato, ker z vstopnico za obisk jame ustvarjamo pretežno del našega dohodka. Vendar pa smo pred dnevi dosegli absolutni rekord vseh časov, kar zadeva obisk v jami, saj si jo je v enem dnevu ogledalo kar 8927 obiskovalcev. Če se bo ta, boom, nadaljeval, bomo ob letu vendarle zadovoljni, pa čeprav so tudi med seznanjenimi obiskovalci v pretežni večini tuji gostje.

Rad bi poudaril še to, da našim gostom želimo zagotoviti kompletne turistične usluge in zato pripravljamo tudi gradnjo novega hotela in restavracije. Uredili pa smo že parkirni prostor pred jama in preizkušili tudi dve gostišči v Pivki jami, oziroma koncertni dvorani Postojnske jame. Tudi prodaja spominkov lepo napreduje in po zadnjih podatkih dosega tretjino vsote, ki jo iztržimo s prodajo vstopnic za obisk naše jame. Široko zasnovana propagandna akcija pa naj bi nam vsaj v prihodnje vrnila tudi domače goste, ki jim nudimo izjemno ugodne puste.

Ing. Drago Cerlini

predsednik delavskega sveta podjetja Koteks-Tobus, import-eksport:

● Kako ste gospodarili v letošnjem prvem polletju?

O tem bi vam vedel kaj več povedati šef našega plansko-analitiškega oddelka, sam pa sem s točnejšimi rezultati trenutno bolj slabo seznanjen, ker sem se pravkar vrnil z dopusta.

A vseeno lahko povem, da smo v letošnjem prvem polletju povečali realizacijo za 11,3 odstotka v primerjavi s istim obdobjem lani. Naši poslovni rezultati pa bi bili nedvomno mnogo večji, če bi imeli na voljo dovolj lastnih obratnih sredstev. Teh bi imeli znatno več kot 600 milijonov starih dinarjev, kolikor jih že imamo, če bi nam naši poslovni partnerji sproti plačevali račune. Tako pa imamo plačilnih računov le 64 odstotkov ali za blizu 10 odstotkov manj kot lani v prvem polletju.

Za normalno poslovanje pa bi potrebovali najmanj 1,5 milijarde starih dinarjev lastnih obratnih sredstev. Ker pa jih nimamo, moramo zanje najemati kredite. Obresti od teh kreditov in zvržen obresti še od anuitet pa nas precej »tepejo«. V prvih šestih mesecih smo zanje odšteli več kot 99 milijonov starih dinarjev, kar je skoraj še enkrat več kot ob polletju lani.

nama

LJUBLJANA

Velika poletna razprodaja

20 do 50 % znižanje

● V vseh treh prodajalnah veleblagovnice Na-ma lahko vsak kupec najde kaj zase in za svoj dom

● Veleblagovnica Na-ma nudi kupcem potrošniški kredit!

TOVARNA KOVANIH IZDELKOV - SLOVENJ GRADEC

Izdelujemo vse vrste mesarske opreme, tudi v svobodnih izvedbah, iz nerjavečega materiala. Naši kakovostni izdelki so nujni del opreme sodobno in sanitarno popolnih klavnic.

Poleg tega izdelujemo vse vrste kos, krogel za mletje rude in prosto kovanih in matriciranih odkovkov.

FECRO

RAZGOVOR S PREDSEDNIKOM RO SINDIKATA GRADBENIH DELAVCEV SLOVENIJE TOVARISEM LOJZETOM CAPUDROM

NA OBISKU PRI SLOVAŠKIH SINDIKALNIH DELAVCIH

Na povabilo sindikalne organizacije glavne direkcije za visoke gradnje za Moravsko je delegacija Republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev Slovenije minuli mesec obiskala Slovaško, kjer je imela mimo razgovorov na odboru glavne direkcije še številne pogovore v sindikalnih organizacijah gradbenih podjetij v Ostravi, Olomouci in Brnu. Ta obisk slovenskih sindikalnih delavcev sodi v okvir medsebojnega sodelovanja sindikalnih organizacij gradbenih delavcev Slovenije in pokrajine Moravske. Zato smo zaprosili predsednika RO sindikata gradbenih delavcev Slovenije Lojzeta Capudra, da nam v kratkih besedah pojasni vtise s te poti ter nas seznanji z vsebino razgovorov s sindikalnimi predstavniki Moravske.

— Za začetek standardno vprašanje: kakšnega sprejema je bila deležna delegacija sindikata slovenskih gradbenih delavcev na Slovaškem?

— Ni treba posebej govoriti o prisrčnem sprejemu, ki smo ga bili deležni. Gostoljubje, ki ga znajo prirediti Čehoslovaki nam Jugoslovanom, presega vsa pričakovanja. Zato se je kmalu razblinilo tudi tako imenovano formalno vzdušje in so bili pogovori o rezultatih dosedanjega medsebojnega sodelovanja, o problemih gradbeništvu, o nalogah sindikatov in vseh drugih vprašanjih zelo sproščeni in zato tudi plodni.

— Ali bi lahko sodelovanje slovenskih sindikalnih delavcev s sindikati na Moravskem že imenovali tradicionalno? Ali je sodelovanje postavljeno tudi na trdnjše temelje?

— Lani na jesen, po obisku češkoslovaške delegacije v Sloveniji, smo se sestali v Ostravi. Tam smo podpisali dogovor o medsebojnem sodelovanju. Dogovorili smo se, da si bodo sindikalne organizacije na Moravskem in pri nas prizadevale, da se razvije čim tesnejše medsebojno sodelovanje gradbenih podjetij na strokovnem področju. Se pravi, da naj bi prišlo do izmenjave izkušenj pri uvajanju moderne tehnologije in modernizacije dela, do izmenjave izkušenj pri razreševanju ekonomskih problemov in seveda tudi do poslovnega sodelovanja. Dogovorili smo se za medsebojno sodelovanje med sindikalnim odborom glavne direkcije na Moravskem in našim republiškim odborom pa tudi za neposredno sodelovanje sindikalnih organizacij. Mimo tega pa smo se zedinili za organizirano sodelovanje na področju rekreacije. Naše sindikalne podružnice naj bi omogočile gradbenim delavcem na Moravskem, da preživijo dopust v Jugoslaviji, medtem ko naj bi njihove sindikalne organizacije zagotovile letovanja našim delavcem na Češkoslovaškem, prirejali naj bi tudi različne izlete in organizirali športna srečanja.

— Program za sodelovanje je razmeroma obsežen. Pa bi lahko govorili tudi o prvih konkretnih rezultatih v tem sodelovanju?

— Pregled enoletnega sodelovanja razkriva, da je bilo pravzaprav največ storjenega na področju rekreacije. Letos bo tako preživelo v Jugoslaviji kakih 200 gradbenih delavcev iz Moravske, le nekaj manj naših gradbenih delavcev pa bo preživelo del svojega dopusta na Češkoslovaškem. Vendar moram takoj dodati, da so bili vzpostavljeni tudi neposredni stiki med sindikalnimi organizacijami in gradbenimi podjetji. Tako ljub-

ljanski Gradis sodeluje s sorodnim podjetjem Bitostav iz Ostrave, celjski Ingrad in mariborski Konstruktor z gradbenimi podjetji v Budjovicah, Slovenija-cesta z gradbenim podjetjem za nizke gradnje iz Olomouca, gradbeno podjetje Primorje iz Ajdovščine in izolski Stavbenik z brnskim gradbenim podjetjem, novomeški Pionir z gradbenim podjetjem v Bratislavi, ljubljans-

ski Megrad s sorodnim podjetjem v Ostravi. Prav zdaj pa navezuje stike tudi mariborski Stavbar z gradbenim podjetjem v Olomouci in gradbeno podjetje Gorice s podjetjem v Gotwaldovu ter biroja gradbeništvu in gradbenega centra Slovenije z generalno direkcijo v Ostravi. Takšna povezava podjetij je že doslej omogočila izmenjavo strokovnih izkušenj, saj so občasna srečanja strokovnjakov iz omenjenih podjetij omogočila izmenjavo pogledov na nekatere probleme v gradbeništvu. Za predstavnike moravskih podjetij in sindikalnih organizacij je bil prav gotovo zanimiv naš samoupravni in ekonomski sistem, saj tudi sami začenjajo svoje gospodarstvo podrežati ekonomskim zakonitostim. Tudi izmenjava izkušenj o vsebini in metodah dela je lahko dala marsikaj koristnega. Za naše gradbene delavce pa so bili nedvomno najbolj zanimivi uspehi slovaških gradbinčev zlasti na področju uvajanja moderne tehnologije in še posebej pri gradnji stanovanj. Montažna gradnja stanovanj na Češkoslovaškem namreč prevladuje in največje

stanovanjsko gradbišče je poleg Prage prav Ostrava, saj tu zgradijo letno skoraj toliko stanovanj kot v celotni Sloveniji.

— Bi nam lahko posredovali nekaj vtisov, ki ste si jih nabrali med obiskom na Moravskem in ki bi bili še posebej zanimivi za naše gradbene delavce?

— Na nas so naredila izreden vtis ogromna gradbišča stanovanj, ki jih gradijo na velikih kompleksih, tako da hkrati dograjujejo celotne mestne četrti, z vsemi pritlikinami, to je s šolami, s trgovinami, s servisi in drugimi komunalnimi objekti. Organizacija gradbišč je dobra, vendar pa mislim, da kvaliteta del še precej zaostaja za kvaliteto, ki smo jo vajeni pri nas. Zato pa je bil za nas toliko bolj zanimiv elektronski računski center, organiziran za potrebe glavne direkcije. Glavna direkcija namreč združuje 7 gradbenih podjetij in kakih 45.000 gradbenih delavcev, saj podjetja štejejo od 5 do 11 tisoč zaposlenih. Ze samo ti podatki izpričujejo, mimogrede rečeno, da so integracijski procesi v gradbeništvu Češkoslovaške mnogo intenzivnejši kot pri nas. Razen tega pa povezuje gradbeno podjetja prav glavna direkcija tudi s skupnim strokovnim službami. In ena izmed takih strokovnih služb je bil elektronski računski center, katerega sem maloprej omenil. V tem centru pripravljajo vse kalkulacije, analize in osnove za operativno planiranje. V centru je zaposlenih 220 delavcev, od tega 130 delavcev pri strojih, 20 ekonomistov, 10 matematikov, 10 gradbenih inženirjev, preostali delavci pa so tako imenovano pomožne osebe. Kolikšna pa je zmogljivost takšnega elektronskega računalnika, pa pove podatek, da v 40 minutah opravi vse potrebne kalkulacije za 30-stanovanjski blok. Res je glede ekonomike v proizvodnji stanovanj na Češkoslovaškem še marsikaj spornega, toda obdelava in analiza podatkov ter operativno planiranje proizvodnje so skorajda idealno rešeni. To pa so dosežki, brez katerih si tudi pri nas ne moremo zamišljati učinkovitega gospodarjenja in delitve dohodka naših gradbenih podjetij. A zdaj se mi, da bomo spričo sedanje razdrobljenosti naših gradbenih kapacitet kaj podobnega le težko uresničili.

— Vsi trije proizvajalci koles so šli tudi v akcijo. Za začetek so se dogovorili, da bosta ljubljanska in sarajevska tovarna najprej pomagali prodati subotiškeemu Partizanu blizu 30.000 koles...

Zlasti so zelo resno vzeli omenjeno prodajo koles v ljubljanskem Rogu. Zadevo so podrobno proučili in s pristojno banko ter republiškim izvršnim svetom dosegli soglasje o pomoči subotiškeemu Partizanu. V ta namen je banka odobrila tudi kredit za prodajo 15 tisoč Partizanovih koles, katero naj bi prevzel ljubljanski Rog...

V Sarajevu pa se je za taknilo. Pretis se je sicer strinjal, da bo prodal preostalih 15 tisoč Partizanovih koles. Toda, kot kaže, to ni bilo po volji pristojni sarajevski banki, ki li morala Pretisu odobriti kredit.

In ker se je v Sarajevu zataknilo...

...smo minulo sredo v skoraj vseh jugoslovanskih časopisih lahko prebrali naslednjo vest:

»Višje gospodarsko sodišče v Sarajevu bo 13. septembra obravnavalo poročilo med tovarnami koles Partizan iz Subotice, Rog iz Ljubljane in Pretis iz Sarajeva.

Subotiški Partizan namreč zdaj zahteva od sodišča, da prisili Rog in Pretis, na plačilo skoraj milijardo starih dinarjev zavoljo neizpolnjevanja poslovnega dogovora o prodaji 30.000 Partizanovih koles...»

Kako zdaj razumeti to modro potezo subotiškega Partizana v zastavljenem »dolgoročnem poslovnem sodelovanju« treh jugoslovanskih proizvajalcev koles?

Ali niso morda po tej poti hoteli snarviti v promet samo svojih 30.000 koles, ki so oblačila v skladišču, potem pa pustiti ljubljanski Rog in sarajevski Pretis na cedilu? Kdo ve?!

M. ŽIVKOVIĆ

DELAVSKA ENOTNOST

Jaslo Republiškega sveta ZSJ za Slovenijo izdala CZP Delavska enotnost v Ljubljani. List je bil ustanovljen 20. novembra 1942. Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik:

MILAN POGACNIK
Vaslov uredništva in uprave
Ljubljana, Dalmatinska ul. 4
Ostojni predal 313 VI telefon
Iredništva 316-672 316-695
12-409 in 310-033 uprave 310-033
Račun pri Narodni banki
Ljubljani št. NB 501-1-991
družni račun pri Kreditni banki
n. branitelj Ljubljana št.
01-620-7-32000-10-3204-486 - Po-
america številka štane 50 N. pa-
- 50 S-din - Naročnina je
četrtletna 6,50 N-din - 650 S-dir
- polletna 13 N-din - 1300 S-dir
- letna 26 N-din - 2600 S-dir
- Rokopisov ne vračamo.
- Polletna plačana v gotovini
- Tisk in kliseta CZP ljudski
pravnica Ljubljana

BERITE SLOVENSKI ŠPORTNI TEDNIK

roto foto šport

V našem pogovoru o letošnjih polletnih rezultatih in problemih gospodarjenja v lesnem kombinatu JAVOR, Pivka so sodelovali (od leve proti desni): PAVEL KEGL, RAJKO KRNEL, FRANCE DOLENC, ANTON ŠIRCELJ

Tako je, če se odpre...

(Nadaljevanje s 1. strani)

više obresti na poslovni sklad. Reforma nas torej ni preveč prizadela, ker smo se pač nanjo organizacijsko in tudi drugače dobro pripravili. Rezultat tega je že omenjeni dohodek, ki ga ustvarjamo ob enaki razliki v ceni pri izvozu, kot smo jo dosegali lani, in ob enaki realizaciji na domačem trgu, kot smo jo uresničevali v prvih šestih mesecih lani. Ob tem naj povem, da bo letos izvoz dosegel milijon in 700.000 dolarjev ter da smo ob polletju že dosegli 51 odstotkov za letos planiranega izvoza.

Vse to obeta, da bomo naše načrte do konca leta izpolnili v celoti.

VEDO, KAJ HOČEJO!

Polletni rezultati Lesne industrije JAVOR Pivka so torej več kot ugodni. Predvsem pa preseneča neverjetna skladnost med predvidevanji in končnimi obračuni. Dobiš občutek, da se delo in proizvodnja v tem polletju odvijata umirjeno in konstantno, tako kot dobro utečen stroj. V času, ko sorodna podjetja ne vedo, kam bi z zalogami in kako naj kljubujejo velikim nihanjem v proizvodnji, je še toliko bolj zanimiv odgovor na

vprašanje, kako so v podjetju JAVOR uresničili tolikšno skladnost med predvidevanji in dejanskimi proizvodnimi in prodajnimi uspehi.

»Povsem natančno niti mi, ki delamo v podjetju Javor, sami sebi ne znamo odgovoriti,« je odvrnil Rajko KRNEL. »V bistvu pa vseeno gre predvsem za to, da vsaj že dve leti v našem podjetju govorimo o tem, da bi morali za vsako poslovno enoto in za vsako delovno enoto znotraj naših poslovnih enot imeti vse podatke gospodarjenja in za vsak mesec posebej. Z uvedbo mehanografskega obračuna pa je končno izpolnjena ta želja kolektiva, njegovih samoupravnih organov, vodstva podjetja in seveda tudi političnih organizacij.«

»Ze petega v mesecu so tako za podjetje kot celoto kot za poslovne in delovne enote znani vsi podatki o izpolnjevanju dinamičnega plana. Med osmim in dvanajstim v mesecu dobimo obračun proizvodnje, okoli petindvajsetega pa še obračun realizacije. Tako zelo hitro vemo, kako komu gre in kaj oziroma kje se proizvodnja ali prodaja zatikata,« dopolnjuje France DOLENC.

»Mislim, da si moramo biti na jasnem, da brez mehanografije nikoli ne bi prišli do takšnih operativnih podatkov, kakršne lahko posredujemo zdaj. Izmed vsega nas, razumljivo, najbolj zanimajo primerjave med planiranim in realiziranim dohodkom na eni strani ter med planiranim in realiziranimi stroški na drugi strani. To je bistvena vsebina našega obračuna proizvodnje in realizacije,« je poudaril Pavel KEGL.

KAJ MENI KOLEKTIV?

Se ni dolgo tega, ko so člani kolektivov posameznih poslovnih enot Lesne industrije JAVOR Pivka poslušali očitke, da živijo na račun drugih. »Zdaj tega ni več,« meni France DOLENC. »Vsi vemo, pri čem smo in kar je še važnejše: poznamo tudi vzroke morebitnih težav in vemo, kdo je od-

govoren zanje. Vse to delavcem tudi povemo, tako da so govorice za vogali čisto potuhne. Da pa tudi kot sindikat lahko vplivamo na mnenje delavcev, smo dosegli tako, da se pogosto sestajamo v okviru sindikalnega odbora podjetja, kjer se vsa-kič, kadar je to potrebno, dogovorimo tudi o enotnosti akcije. Če smo vsi enakih misli, potem je pač toliko lažje delavcem vseh naših obratov dopovedati, da je usoda podjetja samo v naših rokah. To spoznanje pa hkrati pomeni red, disciplino, zavzetost pri delu in pa odganjanje samozadovoljstva, ki bi se nekaterih rado polotilo.«

»In še to bi bilo dobro, da bi tudi dejansko izpeljali delitev dohodka po delu; mislim, da bi obrati lahko samostojno delili dohodek, ki ga ustvarjajo na ravni poslovnih in morda tudi delovnih enot. Malo je, če vemo, kaj ustvarjamo, če pa potem pri delitvi nimamo odločilne besede,« je jedrnat povedal ne samo svoje mnenje Anton ŠIRCELJ.

»Ljudje imajo v bistvu prav, če tudi to zahtevajo,« je takoj pripomnil Pavel KEGL. »Toda tako daleč pri našem obračunu dohodka po poslovnih enotah le še nismo, da bi bili vsaj 99 odstotno gotovi, da so dohodki, ki jih ustvarjajo enote, dejansko rezultat njihovega dela. Prav zaradi tega naša služba za študij dela in časa zdaj pripravlja predloge, ki bi lahko vplivali na učinkovitejšo stimulacijo za znižanje stroškov. Posebej pa ta služba pripravlja predloge za stimulacijo neposrednih organizatorjev proizvodnje in za prodajno službo, kajti pri tem lahko podjetje precej več prihrani, kot pa bi znesla izplačila na račun stimulacije tem članom kolektiva. Ko bomo s tem na čistem — že dve leti pa se ob vsem drugem tudi s tem mučimo — bo precej jasnejši tudi dejanski poslovni položaj posameznih poslovnih in delovnih enot. In mislimo, da bomo čez kakih deset tednov tudi o tem vedeli kaj več povedati,« MILAN GOVEKAR

KOLEKTIV BENCINSKIH ČRPALK

ISTRA-BENZ

v Kozini in Divači

ČESTITA ZA OBČINSKI PRAZNIK OBČINE SEŽANA

GOSPODINJE!

Zahtevajte v svoji trgovini

Predpral

IZREDNO UČINKOVITO SREDSTVO ZA PREDPRANJE V VSEH PRAJNIH STROJIH

šampionka

- PREDPRAL znatno izboljša pralni učinek in zniža porabo detergenta
- PREDPRAL se ne peni in ne deluje alkalično
- PREDPRAL preprečuje nastanjanje vodnega kamna v ceveh in stroju

Pravna posvetovalnica DE

VPRAŠANJE:

Delavec se je ponesrečil pri delu in je za čas bolniškega staleža prejel nižje nadomestilo, kot bi prejel osebne dohodke. Sedaj zahteva od delovne organizacije, da mu le-ta prizna odškodnino za izgubljeni zaslužek v času, ko je bil v bolniškem staležu. Ali je upravičen ta znesek zahtevati od delovne organizacije ali ne? — M. K. — Ljubljana

Iz vašega vprašanja žal ni razvidno, ali se je delavec ponesrečil na delu po krivdi delovne organizacije ali po lastni krivdi. V primeru, da je delovna organizacija kršila katerikoli bredpis o varnosti pri delu delavca, potem le-ta odgovarja za vso škodo, ki delavcu nastane zaradi take poškodbe. Ta škoda pa ni le materialna, to je razlika med prejetim nadomestilom in osebnim dohodkom, ki bi ga delavec prejel v času bolniškega staleža, če bi delal, temveč tudi nematerialna škoda, ki jo naši sodni praksi predstavlja škoda za bolečine, strah, iznakaženost ter za zmanjšano telesno in delovno sposobnost, če so seveda za posamezno vrsto nematerialne škode utemeljeni razlogi.

A. POLJANSEK

VPRAŠANJE:

Na naši šoli sta sistemizirani delovni mesti tajnika in računovodje. Opravljam delo računovodje pa tudi del tajniških poslov. Pravilnik o delitvi osebnih dohodkov določa za delovno mesto tajnika administratorja 480 točk, za delovno mesto računovodje pa 550 točk. Kljub temu pa se mi po odločbi priznava za delo računovodje le 445 točk ter 80 točk za opravljanje tajniških poslov. Ne strinjam se s točkovanjem za računovodsko delo; res je sicer, da nimam srednješolske izobrazbe, ki se po pravilniku za to delovno mesto zahteva, imam pa 4 razrede gimnazije, 1. in 2. stopnjo knjigovodskega tečaja in 20 let prakse. Ko sem od vodstva šole zahtevala zvišanje osebnih dohodkov, je bila moja zahteva zavrnjena, češ da sklad za šolstvo ne da več denarja. Rada bi vedela, kaj lahko naredim, da bi bila za svoje delo ustrezno plačana in na koga naj se obrnem, ali na šolo ali na sklad. G. V. — MOKRONOG

Delitev osebnih dohodkov mora biti izvedena v skladu z določili pravilnika o delitvi osebnih dohodkov šole, na kateri delate. Če je za delovno mesto računovodje določenih 550 točk, bi morali prejemati osebni dohodek v skladu s tem točkovanjem, vendar le v primeru, da omenjeni pravilnik ne predvideva zmanjšanja števila točk delavcem, ki nimajo ustrezne strokovne izobrazbe, ki se za to delovno mesto zahteva. Iz vprašanja je razvidno, da se za to delovno mesto zahteva srednja strokovna izobrazba, ki je pa vi nimate. Zato je tudi možno, da je vaša ocenitev v skladu z določili pravilnika o delitvi osebnih dohod-

kov. Seveda pa bi bilo prav, če bi pravilnik tudi upošteval zvišanje števila točk delavcem, ki imajo na nekem delovnem mestu večletno prakso. Če prejemate osebni dohodek, ki ni v skladu z določili omenjenega pravilnika, lahko zahtevate od samoupravnih organov na šoli, da vam izplačajo razliko, za katero ste prikrajšani, in da v bodoče točkujete vaše delo v skladu z pravilnikom. V kolikor pa s to zahtevo ne uspete, lahko s tožbo pri sodišču zahtevate od šole plačilo zneska, za katerega ste prikrajšani.

M. STUPAN

VPRAŠANJE:

Na naši šoli so tri učiteljice. Ker se je zmanjšalo število učencev, bo v naslednjem letu ena učiteljica preveč in bo zato ena morala oditi na drugo delovno mesto v kraj, ki je od našega oddaljen več ur hoda. Ko razpravljamo o tem, katera od nas naj odide na to šolo, je prevladovalo mnenje, da tja ne morejo poročene in da naj odide učiteljica, ki je samska. Ali je to stališče v skladu z zakonom in ali zakon glede tega določa kakšne kriterije? B. S. — ŠOSTANJ

Temeljni zakon o delovnih razmerjih določa, da delovna skupnost samostojno odloči, kateremu delavcu preneha delo, kadar nastopi kateri od odpovednih razlogov. V vašem primeru nedvomno ni več potrebe po treh učiteljicah, če bo delo prenehalo, bo samostojno odločila delovna skupnost, pri čemer pa bo morala upoštevati kriterije, ki jih je za takšen primer določila v splošnih aktih; če pa te kriterijev ni določila, se bo morala sedaj odločiti zanje in na njihovi osnovi nekomu odpovedati. Pri tem lahko delovna skupnost upošteva dosedanje uspehe pri delu, socialni položaj, starost, bolehnost in druge kriterije, ki jih ima za najbolj primerne. Proti tej odločitvi lahko vložijo prizadeletni ugovor na organ, ki je v statutu ali pravilniku o delovnih razmerjih za to določen. Če pa z njim ne uspe, lahko začne delovni spor pri pristojnem sodišču.

M. STUPAN

KUPON za pravno posvetovalnico DE

AGROKOMBINAT EMONA
LJUBLJANA

MESNI IZDELKI NA VIKENDU IN DOMA

nagrajeni na novosadskem sejmu z zlato medaljo

VSE VEČJA AKTIVNOST MESTNEGA SINDIKALNEGA SVETA LJUBLJANA

Poudarek učinkovitejšemu sodelovanju

Mestni odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva v Ljubljani je z namenom, da naveže s sindikalnimi podružnicami kar najtesnejše stike in si tako zagotovi večjo akcijsko enotnost ter učinkovitost pri razreševanju aktualnih gospodarskih in družbenih problemov, organiziral razgovore v nekaterih delovnih organizacijah ljubljanskega bazena. Iz teh posvetov bomo v krajši seriji prispevkov tudi mi povzeli nekaj bistvenih ugotovitev, ki bodo lahko koristno služile sindikalnim podružnicam pri njihovem nadaljnjem delu.

PREMIŠLJENO REŠEVANJE GOSPODARSKIH PROBLEMOM

V delovnih organizacijah, ki so jih obiskali predstavniki mestnega sindikalnega sveta in mestnega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva, med njimi Elmo, Kartonazno, Tovarno, Vego, Zmaj, Saturnus, Litostroj, Lesni kombinat in Tovarno dekorativnih tkanin, je zaposlenih blizu 8.600 delavcev, kar pomeni 24,52 % od skupnega števila 34.700 zaposlenih v vsej ljubljanski industriji. V teh delovnih organizacijah je torej zaposlena skoraj četrtina ljubljanskih delavcev in je zategadelj njihova problematika v znatni meri odraz splošnih razmer v ljubljanskem industrijskem bazenu.

Že takoj na začetku pa naj poudarimo, da so se v večini obiskanih delovnih organizacijah dokaj premišljeno in načrtno lotili aktualnih gospodarskih problemov uresničevanja gospodarske reforme, to je prilagajanja novemu zunanjeorgovinskemu deviznemu režimu, uvedbi ekonomske amortizacije, ukrepom v kreditni politiki, v bančništvu itd.

Vsi ti novi ukrepi v procesu izpopolnjevanja gospodarskega sistema, katerih namen je bil

predvsem intenzivirati proizvodnjo, pospešiti večje izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti, zagotoviti pogoje ekonomske integracije, prav tako stabilizacijo cen in urediti vrednost dinarja, so kajpak zaostriili tudi ekonomske odnose v večini delovnih organizacij. Težave s prodajo blaga, z obratnimi sredstvi, z ne likvidnostjo posameznih podjetij in ne nazadnje še zapleti v medsebojnih odnosih, terjajo zdaleč od kolektivov precejšnje napore. V premagovanju teh pa so bili po ugotovitvah sindikatov najbolj uspešni v tistih delovnih organizacijah, kot na primer v Vegi, podjetju Zmaj in še nekaterih drugih, kjer so se hitro in premišljeno lotili preosnove organizacije dela, zlasti pa preusmeritve proizvodnje na donosnejše izdelke, nato izpopolnjevanje tehnoloških postopkov, znižanja proizvodnih stroškov pa tudi načrtnega zaposlovanja strokovnjakov.

PROGRAMI NOTRANJE SANACIJE

Spoznanje kolektivov, da je napačil čas, ko so začeli dosledno delovati ukrepi reforme, ki zahtevajo temeljite spremembe v kakovosti gospodarjenja, v poslovanju in urejanju medsebojnih odnosov, pa je dobilo konkretno podobo tudi v posameznih programih notranje sanacije podjetij ali posameznih delovnih enot.

Programi sanacije so tako pripravili v šestih od devetih obiskanih delovnih organizacijah. Največji pomen teh programov pa je nedvomno v tem, da so zasnovani na kolikor mogoče realnih ocenah razmer na domačem in tujem tržišču, da dajejo poudarek poslovnemu sodelovanju, predvsem pa da se v kolektivih zanašajo v prvi vrsti na lastne sile.

Tak način uresničevanja reformnih nalog se je v glavnem uveljavil v tistih delovnih organizacijah, med njimi lahko spet omenimo Vego, potem Kartonazno, Tovarno, Zmaj in Saturnus, kjer niso prepustili skrbi za razširjeno reprodukcijo samo strokovnim službam, marveč je to postala skrb celotnega kolektiva, še posebej pa njegovih samoupravnih organov. M. Z.

Prihodnjič: Proizvodnja, družbeni bruto produkt in skladi v nekaterih ljubljanskih industrijskih podjetjih.

STIKI S TUJNO

● ZAGORJE

Delegacija pobratenega mesta Avignon v Zagorju

Med mestoma Avignon v severni Franciji in Zagorjem v zasavskih revirjih je bila že pred dvema letoma podpisana listina o pobratenju. Pred nedavnim je bila delegacija omenjenega mesta že drugič na

obisku. Gostje so se pogovarjali s člani občinskega sindikalnega sveta o vlogi in delu naših in tudi francoskih sindikatov ter o drugih aktualnih vprašanjih.

Delegacijo, ki jo vodi župan mesta Avignon g. Léandre Letouart, je sprejel tudi sekretar revirskega komiteja ZK Marjan Orožen, ob prazniku zagorske občine pa so se gostje udeležili tudi slavnostne seje občinske skupščine. Kot gostje zagorske počitniške skupnosti so člani francoske delegacije mesta Avignon preživeli krajši dopust v Savudriji, razen tega pa so si ogledali tudi Begunje, Drago, Bled, Bohinj in bolnišnico Franjo. (pa)

Kmetijska zadruga Kras Sežana

ČESTITA VSEM OBČANOM OBČINE SEŽANA ZA OBČINSKI PRAZNIK!

POMENEK Z LOJZETOM ČEŠARKOM, PREDSEDNIKOM ObSS RIBNICA

HLADNI PLJUSKI SREDI LETA

Njegov osnovni poklic izdajajo zelene usnjene »pumparice« in delovni nizki čevlji. Lojze Češarek je namreč gozdar. Pravi, da je srečen v svojem poklicu. Zato se mu je najbrž tudi mudilo nazaj v gozdove, še preden je oddal funkcijo predsednika občinskega sindikalnega sveta v Ribnici. Do jeseni, do novih volitev bo svoj delovni dan še vedno delil z obratom gozdnega gospodarstva v Ribnici, kjer je revirni gozdar, in z občinskim sindikalnim svetom. Za najin pomenek pa sva tokrat izbrala drugo polovico njegovega delovnega dne, tedaj, ko deluje Lojze Češarek kot predsednik občinskega sindikalnega sveta.

»Imeli smo nekaj zelo uspešnih plenitev, na katerih smo obravnavali številna gospodarska in druga vprašanja, med njimi tudi problem zaposlovanja. Obsodili smo zapiranje vrat pred novimi delavci. Tedaj je bilo prijavljenih na zavodu približno 60 delavcev. Deloma smo torej uspeli, saj so delovne organizacije odprle nekaj delovnih mest.

Sicer pa gledajo na sindikat mnogi odgovorni ljudje kot na neobdobje. Deloma smo za tak odnos krivi sami, ker nismo skrbeli za boljše kadrovanje v sindikalnih vodstvih v podružnicah in v občinski plenim. Po nekaterih delovnih organizacijah sindikalna vodstva ne živijo s kolektivi. Mnogokje menijo vodilni delavci, da imajo sindikati zelo omejene pristojnosti.

Tako se je primerilo, da se je neki predsednik sindikata zavzel za kolektiv v njegovem obratu in ga je direktor zavrnil, češ, kaj pa to tebi mar! Podobnih primerov je veliko in prizadeji predsedniki pomašljajo, če bi v kolektivu sploh še kaj rekli. Posebno je hudo tam, kjer se tudi samoupravni organi v odločitvah primerih nagnejo na stran vodstva podjetja.

»Ali ne kaže v takšnih primerih sindikalnim podružnicam pomagati?«

»Na vse naše plenarne seje vabimo predsednike sindikalnih podružnic, poleg tega z njimi neposredno sodelujemo posebno v konkretnih primerih. Tako nameravamo v jesenskem obdobju stopiti v delovne organizacije po stopinjah gospodarskih uspehov in neuspehov. Prav gotovo ne moremo biti ravnodušni, ko vidimo, da obiljavijo hladni gospodarski pljuski najprej in najbolj neposredne proizvajalce in prav ti pričakujejo izdatnejšo pomoč sindikatov.«

I. VRHOVČAK

Z OBČINSKIH SINDIKALNIH SVETOV

● SLOVENSKE KONJICE:

Po večmesečnih pripravah se je vodstvo občinskega sindikalnega sveta v Slovenskih Konjicah odločilo, da organizira službo pravne pomoči. Kot organizacijska enota občinskega sindikalnega sveta bo pravna posvetovalnica začela delovati 1. septembra letos. Honorarni pravnik bo delavcem na voljo vsako sredo popoldan v prostorih ObSS. Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta je za delovanje pravne posvetovalnice sprejelo pravilnik, po katerem mora ta služba dati članom sindikata brezplačne nasvete, se-

Kolektiv Lesograda iz Kozine

čestita ob občinskem prazniku občine Sežana vsem delovnim ljudem in poslovnim prijateljem!

Gostinsko podjetje

TABOR Sežana

čestita vsem svojim gostom ob občinskem prazniku in se priporoča za obisk

Restavracija Mohorčič

SEŽANA čestita vsem svojim gostom in se priporoča

OBRTNO PODJETJE

Brivski frizerski salon

SEŽANA S POSLOVALNICAMI V SEŽANI, POSTOJNI IN DIVAČI ČESTITA ZA OBČINSKI PRAZNIK OBČINE SEŽANA

Gostinsko podjetje

JADRAN Kozina

čestita ob občinskem prazniku občine Sežana vsem svojim gostom in se priporoča!

● NOVA GORICA:

Minulo sredo popoldne so Novi Gorici sklicali razširjeno sejo plenuma občinskega sindikalnega sveta. Osrednja točka razprave je bila problematika uresničevanja gospodarske reforme na Gorškem, seve tudi na širšem gospodarskem območju. Razprave se je udeležil mimo drugih vabilnih tudi sekretar Centralnega sveta ZSJ Marjan Rožič, ki je v svoji razpravi poudaril zlasti ob širših problemih uresničevanja družbene reforme. Bralce opozarjamo, da bodo podrobneje poročali o sestavi in zaključkih plenuma goriških sindikatov v prihodnji številki našega lista.

Od vsepovsod

● TRBOVLJE:

V rudniku rjavega premoga Trbovlje Hrasnik so julija nakopali 84 tisoč ton rjavega premoga. To je 2.250 ton manj, kot pa so jih predvidevali po planu. Nižjo proizvodnjo so dosegli zlasti zaradi slabega odvzema kotlovnega premoga termoelektrarne Trbovlje, nekaj pa so krivi manjšemu izkopu tudi letni dopusti. V prvih sedmih mesecih letos so trboveljsko-hrastniški rudarji nakopali 653.500 ton rjavega premoga. Omeniti velja še, da so se julija še povečali dolгови kupcev in da so se v zvezi s prodajo premoga pojavile nove težave. Eden od vzrokov teh težav je prav gotovo večja zahtevnost kupcev. Razen tega pa kupci ne prevzemajo redno dogovorjenih količin premoga, predstavljajo dobavne roke na zimске mesece in tako otežujejo položaj rudniku rjavega premoga Trbovlje Hrasnik.

-vš-

● LENART V SLOVENSKEH GORICAH:

Letos in lani so v kmetijski zadrugi Grad na Goričkem prodali vsega 6 traktorjev. Tako jih imajo sedaj samo 5. Za prodajo so se odločili zato,

ker toliko traktorjev, kot so jih imeli prej, ne bi bilo polno izkoriščenih, saj ima kmetijske stroje vedno več zasebnih kmetov. Na območju njihove zadruga je okrog 30 zasebnih traktorjev.

T. Š.

● MURSKA SOBOTA:

Po zadnjih podatkih zavoda za zaposlovanje Murska Sobota je v Pomurju 578 brezposelnih delavcev. Delo iščejo ljudje z višjo izobrazbo, in sicer je takih osem, 47 delavcev, ki iščejo delo, je s srednjo šolsko izobrazbo, 10 z nepopolno srednjo šolo, 41 kvalificiranih delavcev in 246 ne-kvalificiranih. Razen tega bi se 182 mladincev rado pričlo, obrti, težava pa ni samo v pomanjkanju učnih mest, temveč tudi v tem, da večina teh mladincev nima dokončane osemletke. V Pomurju predvidevajo, da vsi ti delavci ne bodo dobili zaposlitve, saj je glavna sezona že mimo. V kratkem pa bo verjetno število brezposelnih še naraslo, ker bodo sezonski delavci v nekaterih podjetjih prenehali z delom.

K. F.

SPREHOD PO RIBNIŠKEM GOSPODARSTVU

Julij in avgust sta čas dopustov. Kljub dopustniškemu razpoloženju pa sta oba meseca nemirna. Računski stroji so zdržali številke — spodbudne in zaskrbljujoče, kakor so pač delovni kolektivi gospodarili v prvih šestih mesecih letošnjega leta. Lojze Češarek še nima v rokah polletnega zbirnega poročila, zato pripoveduje o gospodarjenju v ribniških delovnih kolektivih po lastni presoji in na ošnutku podatkov, ki jih je zbral, in po pripovedovanju delavcev iz posameznih delovnih kolektivov.

»Videti je, da so letošnji gospodarski uspehi slabši od lanskih,« ugotavlja Češarek. »Nekatera podjetja so v resnih težavah in ne vidijo srečnega konca. Celo največja in gospodarsko najmočnejša podjetja se otepijo s pomanjkanjem sredstev in se pogajajo z dolžniki. Podjetje Inles, denimo, ima pri dolžnikih pol milijarde. Zaradi tega se jim pred nedavnim ni nabralo na žiro računu niti toliko denarja,

da bi pravočasno izplačali osebne dohodke. V nekem obratu so si razložili položaj po svoje in odgovorili s prekinitvijo dela. Sindikat je za to zvedel pozneje, kajti delavci so obšli normalno pot za reševanje nekaterih vprašanj, obšli pa so jo tudi nekateri odgovorni ljudje v podjetju, ki niso pravočasno pojasnili kolektivu gospodarskih razmer.

Med podjetji, ki dobro gospodarijo, moram omeniti Žične pletenine v Sodražici. Podjetje se dobro razvija, nakupili so nove stroje in zaposlili nove delavce. Podobno velja za Kovinsko podjetje v Ribnici. Še pred nedavnim je zanje slabo kazalo, v zadnjem času pa so dobro zastavili

V velikih težavah je gradbeno podjetje Gradbenik. Trenutno je v prisilni upravi, vendar se mi zdi, da se tudi zdaj ne obrača na bolje. Nekateri težave izvirajo iz časov, ko so bile v občini tri gradbene skupine — poleg Gradbenika Inlesovi gradbinci in gradbena skupina Komunalnega podjetja. Inles je opustil gradbeno dejavnost, za židarski posel pa se točeta še vedno dve podjetji. Nekateri delavci v Gradbeniku pravijo, da jih lahko reši iz težav le dobro strokovno vodstvo, ki bo znalo zagotoviti delo, poleg tega pa manjše število režijskih delavcev in stimulativnejše nagajevanje.

Tako potuje Lojze Češarek po gospodarskih uspehih od podjetja do podjetja. Razmišlja o težavah obeh zadrug, o trgovskem gospodarstvu in napredku v modernizaciji trgovine. Obžaluje, da zmanjšuje gostinsko podjetje obseg poslovanja in da se je spremenilo iz samostojnega podjetja v obrat ljubljanske restavracije DAJ-DAM. Bojda jim ni moglo vzdržati občinske davčne politike, saj je 5 ali 6 njenih obratov odvedlo občini toliko davčnih obveznosti kot 24 privatnih gostlin.

»V Ribnici smo se navadili jadikovati,« se opravičuje Lojze Češarek, »vendar bi se radi hvallili, če...«

Po toči zvinitvi je prepozno. Tako ugotavljajo danes nekateri Ribničani, da vselej niso dobro krmarili ribniškemu gospodarstvu. Kot ribniška šala zveni na primer zgodba o »izgonu« prevoznega podjetja Avto Kočevje. Njegovo rojstvo je bilo v Ribnici. Nekateri ribniške može pa je brenenje avtomobilov tako motilo, da se je podjetje preselilo v Kočevje. Danes pa lahko ugotavljajo, da kočevski avtoprevozniki dobro vozijo.

SINDIKAT PREZ OPORE IN PODPORE

Velik del ribniške gospodarske moči se pretaka po tujih žilah. Po kapilarah pa vendar namaka ribniško blagostanje. Bojda jim po velikosti ni enake občine, ki bi se ponašala s tako ugodno življenjsko ravni. Nektanje »zmudarje,« so nasledili moderni, ki ne odnašajo v svet reš in rešet, ampak par delovnih rok. »Če ne bi delali v tujini,« pravi tovariš Češarek, »bi imeli več sto občanov nezaposlenih. Tako pa je na Zavodu za zaposlovanje le približno 30 brezposelnih delavcev, pa še teh žal ni mogoče spraviti pod streho.«

»Kaj pa sindikat,« spodbodem predsednika, »ali samo ugotavlja ali tudi v čem ukrepa?«

Pozdravejten!

kockovec

ZA SONCEM

GREJE NAJCENEJE

VELENJSKI LIGNIT

Vesela vest stotisočem potrošnikom:

VELENJSKE KOCKE ZNOVA NA TRŽIŠČU!

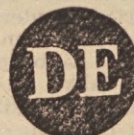
Za vse kupce veljajo v trgovinah posebne ugodnosti

SGP Kraški zidar

ČESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM OB OBČINSKEM PRAZNIKU SEŽANE!

KAKO IN KOGA ŠTIPENDIRAMO?

ZASLEDUJE
ŠTIPENDIJSKO POLITIKO
V NAŠI REPUBLIKI(ZAČARANI)
KROG JE SKLENJEN

V naši akciji, KAKO IN KOGA ŠTIPENDIRAMO, smo izbrali tri centre na različno razvitih gospodarskih področjih, t. j. Ljubljano, Maribor in Kranj. Obiskali smo 8 tovarn, 2 zavoda za zaposlovanje delavcev, 2 sklada za štipendiranje, republiški sekretariat za prosveto in kulturo ter 3 temeljne izobraževalne skupnosti. Zavoljo tega pač, da bi se kar se da podrobno seznanili s problemi štipendiranja in kreditiranja v posameznih predelih Slovenije. Akcijo zaključujemo z odgovori Zveze študentov Jugoslavije in Univerze v Ljubljani.

NAJPREJ NEKAJ ŠTEVILK

Še preden bi komentirali, ali je novi zakon dejansko prispeval k splošnemu prejevanju in stimulaciji študentov, kakor smo si obetali, se seznanimo s podatki, ki jih je za leto 1965/66 zbrala in uredila Zveza študentov Jugoslavije v Ljubljani.

● V Sloveniji se je v zadnjih petih letih število študentov povečalo od 11.373 na 13.302 v letu 1964/65, v šolskem letu 1965/66 pa je padlo na 13.215.

● Medtem ko število študentov na fakultetah počasi raste, čeprav se ni doseglo števila 7.762 iz šolskega leta 1961/62, je na višjih šolah porast skokovit. Velik vpis na višje šole je pogojen predvsem z materialnim položajem, ker so višje šole bližje stalnemu bivališču — na primer mariborske.

ALI SO LJUBLJANSKI OTROCI DVAKRAT
PAMETNEJŠI OD DRUGIH?

Poleg zaskrbljujoče socialne strukture študentov v Sloveniji in njihovega materialnega položaja, je zadnje čase vse bolj pereč problem regionalne strukture. Prikaz gibanja vpisov v Sloveniji je temeljitost, če si ga ogledamo po regijah. Ljubljana beleži stalen porast slušateljev visokih in višjih šol (od 3.667 na 4.195). Gorenjska prav tako. Medtem ko Primorje in Notranjska nihata, pa na Štajerskem, po povečanem vpisu v študijskem letu 1964/65, število vpisanih zopet upada. Isto velja za Podravje, Pomurje, Zasavje, Savinjsko dolino in za Dolenjsko.

Podrobnejši pregled na novo vpisanih študentov po regijah nam pove, da gre povečanje celotnega števila študentov pripisati predvsem povečanemu vpisu iz Ljubljane, medtem ko prihaja z drugih področij vsako leto manj študentov na ljubljansko univerzo.

ČETRTINA ŠTIPENDIJ PODELJENA V LJUBLJANI

Pregled štipendiranja po sedežu štipenditorja nam da odgovor, zakaj se število novo vpisanih študentov, ki niso Ljubljančani, zmanjšuje. Za nove študente je namreč število štipendij faktor, ki ga ne gre zanemarjati. Nemara pa je celo odločilen.

Po uspeli politični akciji, ki je v šolskem letu 1964/65 začasno ustavila tendenco upadanja štipendij, se je število štipendij zmanjšalo na 2.989, ali na 100 manj, kot jih je bilo 1961/62 leta.

Četrtnina teh štipendij je bila podeljena v Ljubljani! Samo v občini Center je bilo podeljenih 496 štipendij, torej toliko kot po vsej Gorenjski in več kot v Pomurju, Podravju in na Dolenjskem skupaj!

ZAKON — REZULTAT SPORAZUMNE USKLADITVE
STALIŠČ

Sprejeti zakon ne krši moralnih in družbeno-ekonomskih zakonitosti našega sistema. Razprava pa je vendar pokazala, da so si od zakona mnogi obetali veliko več, kot more zakon pravno regulirati.

Kaj sem razen tega še zapisal v svojo beležnico?

● Na zvezi študentov Jugoslavije v Ljubljani: »Naše upanje, da bo zakon zagotovil sredstva za študijsko podporo sposobnim kandidatom, je bilo zaman. Kmalu smo ugotovili, da v sedanjih razmerah republika ne more zagotavljati in razdeljevati sredstev za financiranje študentov tako, da bi dala močnejši impulz za boljšo kadrovske politiko. Povrh tega pa ta zakon izenačuje štipendiranje in kreditiranje. Krediti pa so za podjetja ugodnejša oblika priskrbovanja kadrov kot štipendije. To pa gotovo ni cilj, ki si ga želimo. Štipendija ostane, iz kateregakoli stališča jo gledamo, v bistvu nagrada za družbeno potrebno delo, za štipenditorja pa investicija v kadre. Krediti bi morali igrati premostitveno vlogo v sedanjih težavnih materialnih situacijah, zato bi bilo smiselno in upravičeno kreditiranje študentov preko kreditnih skladov, ki naj bi bili pod neposredno kontrolo družbe.«

● Na univerzi v Ljubljani: »Univerza zakon sprejema, želimo pa, da bi mu sledili ukrepi, ki ne bi samo urejali, ampak tudi izboljšali materialni položaj študentov na univerzi in drugih zavodih; socialnih problemov med njimi ne manjka.

Menimo, da je družba s sredstvi, ki jih ima od večeraj, dolžna danes skrbeti za kadre, ki bodo jutri kot nova generacija prevzeli gospodarsko in kulturno delovanje naroda v svoje roke.«

Opozoriti pa je treba na to, da je UO Zveze študentov Jugoslavije v Ljubljani odstopil od nekaterih svojih predlogov, zlasti glede tistih, po katerih naj bi bil v zakonu študij deklariran kot družbeno priznana delo, da je dajalec štipendije dolžan sprejeti štipendista v delovno razmerje in da so štipendije osnovna, posojila pa začasna oblika pomoči. Te predloge so v večini primerov odklonile tudi delovne in druge organizacije, ki podeljujejo štipendije in posojila.

ZAKON KOT KOS PAPIRJA

Zapisali smo že, da zakon ureja le medsebojne odnose in predvsem skuša doseči, da bi bila sredstva, ki jih sprejemajo študentje in učenci, v kar največji meri vezana na rezultate dela, to je na uspehe pri študiju. Zakon pa ne more nikogar obvezati na obvezno štipendiranje, ker je to stvar samoupravnih organov delovnih in drugih organizacij.

Ko smo obiskali tovarne, pa smo videli, da je zakon največkrat ostaja na papirju. Delovne organizacije usklajujejo z njim svoje interne pravilnike, če jim to izrecno prija, sicer pa štipendirajo po starem. V nobenem razpisu tudi še nismo zasledili, da bi štipenditorji povedali višino štipendije, čeprav to zakon zahteva. In takšnih ter podobnih navzkrižij je še kup.

Da stanje ni rožnato, še manj pa prijetno, nam povedo tudi podatki Zavoda za statistiko SR Slovenije, po katerih je v naši republiki od vseh delovnih mest v gospodarstvu, ki zahtevajo visoko in višjo izobrazbo, samo 46 odstotkov zasedenih z ustreznimi kadri!

MATJAŽ VIZJAK

OB PRIPRAVAH ZASAVSKIH KULTURNIH ORGANIZACIJ NA NOVO SEZONO

Okrepiti medsebojno sodelovanje

V Zagorju so izdelali obsežen prikaz enoletne kulturnoprosvetne dejavnosti ● Analiza bo obenem tudi poskus zastaviti kulturno politiko za prihodnje obdobje

Minulo kulturno življenje v Zasavju je imelo več značilnosti. Med drugim velja omeniti, da so kulturne organizacije s svojo aktivnostjo prodrle tudi navzven, celo v zamejstvo. Trboveljska »Zarja«, zagorska »Vesna« in še nekatere druge kulturne skupine so z gostovanji po Avstriji utrdele sloves so-činskih vokalnih ansamblov. Trboveljska in zagorska godba na pihala sta z nastopi na reviji v Kopru znova pokazali, da nameravata nadaljevati z večdesetletno tradicijo. Gostovanja nekaterih osrednjih slovenskih gledaliških in opernih skupin v Trbovljah so se tudi v minulem letu izkazala za nepogrešljivo potrebo več tisočev ljudi. Nastopi manjših, a kvalitetnih kulturnih skupin iz Ljubljane v Hrastniku so obogatili domačo kulturno tvornost, medtem ko so v Zagorju razen z gostovanji pripravili nekaj uspešnih kulturnih, literarnih in drugih večerov velikemu številu občinstva.

Druga, morda še očitnejša značilnost pravkar končane sezone, če jo smemo sploh tako imenovati, je zagotovo utrjevanje vloge občinskih kulturno-prosvetnih organizacij. Zdaj ne more biti nobenega dvoma, da so si občinska vodstva, kulturno-prosvetnih organizacij s stalno predvsem pa angažirano kulturno politiko dobila mesto, ki ga upravičeno zaslužijo. Občinska vodstva kulturno-prosvetnih organizacij so postala dejavniki, brez katerih sploh ne bi bilo organizirane kulturne tvornosti. Če jim je moč sploh kaj očitati,

potem bi se morda lahko ta ali oni obregnil le ob njihovo poudarjeno operativno vlogo. S prevzemom te vloge se je pomen ali dejavnost tega ali onega društva resda nekoliko zmanjšala, zato pa so bile prireditve, nastopi, gostovanja in sploh kulturno življenje na dostojni višini. Nobenega dvoma ni, da taka usmerjenost ne more biti trajna, bo pa, kot je videti, potrebna toliko časa, dokler občinske organizacije ne bodo posvetile večjo skrb pridobivanju novih ljudi za dokaj izpraznjena mesta upravnih odborov posameznih »Svobod« ali kulturnih društev.

Ceprav še niso znani vsi načrti občinskih organizacij kulturno-prosvetnih društev za prihodnje obdobje, je očitno, da nameravajo vodstva posvetiti izdatnejšo skrb nadaljnjemu poglobljanju medsebojnega sodelovanja v Zasavju. Letos so na tem področju dosegli nekaj prvih, vendar lepih rezultatov. Skupni nastopi pevskih zborov, godbe na pihala, medsebojna posvetovanja so dejansko potrdila svaro ugovoritev, da bo moč z združenimi močmi na kulturnem področju najbolj lomiti občinske meje. Pa ne samo zavoljo podiranja mej, marveč zaradi koristi ljudi, ki bodo imeli daleč večje možnosti sprejemati kulturne dobrine v širšem obsegu. Nedavni razgovori o razširitvi slikarske kolonije Izlake na občino Hrastnik so pravzaprav pokazali, da ni resnejših ovir za to, da bi likovniki izbirali motive tudi v tej zasavski občini in prirejali svoje razstave tudi v Hrastniku in Trbovljah. Jeseni so na vrsti Hrastničani za pripravo skupnega posvetovanja o kulturni dejavnosti za obdobje 1967/1968. V razgovoru bodo pretresali svoje programe in jih usklajevali z več ali manj enotnim zasavskim

konceptom kulturne politike v revirjih. Zato lahko pričakujemo, da bo prihodnje obdobje

čas še bolj intenzivnega iskanja skupnih ciljev na kulturno-prosvetnem področju.

PRVI PRISPEVKI LITIJSKIH DELOVNIH
ORGANIZACIJV sklad za pomoč
mladini pri šolanju

Poročali smo že, da so pred kratkim v Litiji pri izvršnem odboru občinske konference SZDL imenovali komisijo za pomoč mladini pri šolanju.

Komisija se je s posebnim pismom obrnila po pomoč na vse litijske delovne organizacije. Te dni so že prišli prvi odgovori. Stanovanjsko komunalno podjetje Litija je nakazalo na račun sklada za pomoč mladini pri šolanju 600 novih dinarjev. Kmetijska zadruga Litija pa 100 novih dinarjev; samoupravni organi Lesne industrije Litija so odobrili prispevek v višini 3.000 novih din, v Usnjarsko krznarskem kombinatu Smartno pa 2.000 novih dinarjev. Samoupravni organi drugih litijskih delovnih organizacij pa bodo razpravljali o prispevkih v teh dneh. Računajo tudi, da bo kljub znanim proračunskim težavam prispevala nekaj denarja v sklad še občinska skupščina.

Člani komisije za pomoč mladini pri šolanju pri izvršnem odboru občinske konference SZDL Litija menijo, da bo moč s skupnimi prizadevanji odpreti vrata v šolo marsikateremu nadarjenemu otroku in mu zagotoviti, da bo uspešno končal srednjo, višjo oziroma visoko šolo. Prav v tem času se mlad človek odloča o obliki, zato je razumljivo, da je pomoč vseh zainteresiranih dejavnikov pri šolanju nadarjenih mladincev in mladink tudi z družbeno političnega vidika potrebna in koristna.

DELTA
TOVARNA PERILA IN KONFEKCIJE DELTA PTUJ

KUPUJTE VEDNO MODERNE IN ELEGANTNE SRAJCE ZNAMKE »DELTA«

OSNOVA PROGRAMU DELAVSKE UNIVERZE V SLOVENSkih KONJICAH

Izkušnje — potrebe — možnosti

Pri delavski univerzi v Slovenskih Konjicah so sredi tega meseca izdelali okvirni program izobraževanja za sezono 1967/68. Za izhodišče bodočih izobraževalnih oblik so jim služile predvsem dosedanje izkušnje z raznih področij, odgovori slušateljev v anketah pri posameznih šolah in tečajih ter potrebe na območju občine, v kateri delavski univerzi deluje.

Podobno kot v preteklih letih, bodo tudi letos dali velik poudarek družbeno-ekonomskemu izobraževanju ter usposabljanju zaposlenih delavcev, zlasti članov organov upravljanja, odbornikov izvršnih odborov sindikalnih podružnic in mladih članov ZK. Nadaljevali bodo politično in sindikalno šolo, razen tega pa nameravajo pripraviti še več seminarjev in samostojnih predavanj za delavce določenih delovnih področij. Za odbornike sindikalnih podružnic bodo seminarje pripravili v vseh večjih krajih na območju občine, stroške pa bo v celoti kril občinski sindikalni svet. Za slušatelje, ki so končali politično šolo v zadnjih letih, bodo v zimskih mesecih pripravili program dodatnega izobraževanja, ki bo časovno nekoliko krajše, vsebinsko pa bolj poglobljeno.

V strokovnem izobraževanju nameravajo pri konjiški delavski univerzi nadaljevati z že v lanskem letu začeti oblikami, to je z ekonomsko in kovinarsko delovodsko šolo. Glede na to, da so potrebe po strokovnih delavcih precejšnje, nameravajo odpreti še oddelek kovinarske

in po možnosti tudi lesne poklicne šole za delavce, ki nimajo ustrezne strokovne izobrazbe. Teh je na območju občine Slovenske Konjice kar precej. Delavska univerza pa še zbira njihove prijave. Poleg tega imajo v delovnem načrtu še ustanovitve novega oddelka ekonomske srednje šole, seveda, če bo dovolj kandidatov, dalje nadaljevalni tečaj strojepisja in upravnega poslovanja, po potrebi pa bodo pripravili še druge tečaje za dopolnilno izobraževanje delavcev. Predvsem nameravajo pomagati tistim, ki sicer že imajo potrebno izobrazbo za svoje delo, vendar si jo želijo dopolniti z novimi do-

sežki v svoji stroki. Delavska univerza je v zadnjih dveh letih pripravila že dva taka tečaja, in sicer za trgovce ter za krojače in šivilje.

Na področju splošnega izobraževanja bodo tudi letos pripravili tečaje tujih jezikov, daleč tečaje higienskega minimuma za delavce, zaposlene v živilski stroki, za kmetovalce pa nameravajo v zimskih mesecih organizirati po posameznih krajih cikluse strokovnih in splošnih predavanj. Tudi letos bodo predvajali filme v oddaljenejših krajih in imeli predavanja iz obrambne vzgoje v delovnih organizacijah in na terenu.

Z vsebino svojega delovnega načrta bo delavska univerza seznanila vse delovne in politične organizacije ter vodilne delavce v občini. Razen tega bodo njeni predstavniki pripravili razgovore v posameznih delovnih organizacijah, tako da bi se z njim programom seznanilo čim več zaposlenih delavcev v občini.

V. L.

Splošno obrtno podjetje
SEŽANAČESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM
OB OBČINSKEM PRAZNIKU OBČINE SEŽANAZavod
za tehnično
izobraževanje
Ljubljanarazpisuje
za šolsko leto 1967/68 šolanje profilov v tehnološkem strojništvu:— KONTROLORJI
MEHANSKE
OBDELAVE

1. stopnja
2. stopnja

— VODJE SKUPIN

— VODJE
OBRATOV

— TEHNOLOGI

— NORMIRCI

— VIŠJI
TEHNOLOGI
IN NORMIRCI

Podrobni programi so na voljo v Zavodu, Lepi pot 6, telefon 22-270.

Vpis je dnevno do 20. septembra od 7. do 14. ure; v torek in petek tudi od 14. do 17.30. Ob sobotah ni vpisa.

CATEŠKE TOPLICE NA POTI V TURISTIČNI ELDORADO

Kamen do kamna...

V Cateških Toplicah, ki so po uveljavitvi sprememb v zdravstvenem zavarovanju preživljale podobne težave kot vsa naša naravna zdravilišča, zdaj menijo, da so se vsaj delno že uspeli vključiti v tisto, čemur navadno pravimo zdraviliški turizem.

Tej trditvi v prid govorijo podatki, da so imeli do konca julija zasedenih 71 % od 120 ležišč v novi zdraviliški stavbi in da do oktobra sploh nimajo prostora za nove goste, čeprav so odprli tudi prenovljeni del stare zdraviliške zgradbe s 60 posteljami.

To pa je hkrati — po njihovih napovedih — začetek p v turistični eldorado, ki ga že ustvarjajo.

Predvsem bi najprej poskusili odgovoriti na vprašanje, kako so si Cateške Toplice uspeli zagotoviti goste, ko pa to ni uspelo drugim naravnim zdraviliščem.

»V letnem povprečju moramo imeti zasedenih vsaj 60 % ležišč, da bi se lahko rentabilno poslovali,« odgovarja Milan Sepetave, direktor zdravilišča. »Na paciente socialnega zavarovanja ne moremo računati, ker je sredstev v skladih socialnega zavarovanja tako malo, da so trenutno komaj omembe vredna. Torej smo se morali znajti sami... Po obsežni propagandni akciji smo pridobili petnajst delovnih kolektivov iz Slovenije in iz Zagreba, da so za svoje člane najela po nekaj ležišč skozi vse leto. Na ta način smo si zagotovili več kot 60 gostov skozi celo leto. Med kolektivi, ki z razumevanjem poskušajo reševati tiste zdravstvene probleme svojih članov, ki jih ni več mogoče

zdraviti na račun socialnega zavarovanja, so podjetja Pletenina, Konim, Autocommerce, Steklo in Saturnus iz Ljubljane, LABOD iz Novega mesta, Železarna Store, celjski Cinkarna in Emajlička, Pekarni Ptuj in Kranj, Kranjska Iskra, škofje-luški ŠEŠIR in še nekatera druga.

Med ostalimi našimi gosti pa je precej samoplačnikov, če se tako izrazim. Potem so še inozemci, ki nas obiskujejo na osnovi raznih pogodb s tujimi socialnimi zavarovanji in turističnimi agencijami. V začetku septembra pričakujemo skupino 60 švedskih pacientov, ki ji bodo sledile še nove skupine, če bodo prvi gostje zadovoljni. Prav zaradi tega se pripravljamo, da bi tem gostom ugodili tako, kot mislimo poslej vsem; namreč z večjo možnostjo razvedrila, z raznimi kulturnimi in folklornimi prireditvami. Posebej zanje smo odkupili tudi manjši vinograd, kjer

bodo pacienti lahko sami obirali grozdje po milj volji. Predvidevamo tudi obisk zidanic na Bizeljskem, udeležbo na lovu in podobno. Skratka: našim gostom želimo nuditi — poleg zdravljenja — tudi vse možnosti razvedrila, kajti le tako jih bomo obdržali pri nas in pritegnili tudi v prihodnje.

TUDI POZIMI KOPANJE NA PROSTEM

Cateške Toplice sodijo med tista tri slovenska naravna zdravilišča, ki jim je republiški

sklad gospodarskih rezerv odobril kredite za modernizacijo, oziroma za razširitev zmogljivosti. Kot že omenjeno, so v rekordnem času 41 dni (zaslugo za to ima SGP PIONIR iz Novega mesta) prenovili staro zdraviliško stavbo. Nasproti nekdanje restavracije je razen tega že zrasel skelet novega olimpijskega bazena. Se to zimo se bomo v njem lahko tudi kopali, čeprav ne bo pokrit! To bo namreč naš prvi zimski bazen na prostem, prav tak, kakršne imajo v Budimpešti ali v Moskvi in drugih mestih. Nekaj več kot dva metra visoka montažna ograja bo preprečevala, da bi se podrla zračna blazina med bazenom s toplo vodo in ozračjem. V bazen pa bodo gostje prišli po tunelu iz ogrevanih slatičnic, tako da se bodo tudi ob največjem mrazu vedno gibali v temperaturi, ki nikoli ne bo padla pod 28 stopinj! Poleti pa bodo ograjo odstranili in bazen povežali s sedanjim, manjšim bazenom.

NACRTI ZA RAZVEDRILLO V DEŽEVNIH DNEH

Razen vsega drugega staro restavracijo zdaj preurejajo v bar, ki bo odprt že čez mesec

dni. Že do prihodnje sezone pa naj bi bil nared tudi novi kamp s trgovino, frizerskim salonom, kuhinjo za turiste... Vse te investicije bodo veljale skupno 259 milijonov S-dinarjev.

»To je naš prvi korak k nadaljnjemu sezono za celo leto,« pripominja Milan Sepetave. »Kasneje kdaj bi morali zgraditi še nov hotel z najmanj 300 ležišči, pa dvorano za kino in druge kulturne prireditve in morda še kaj. Če bomo hkrati razvijali tudi oblike, s katerimi začenjamo ob sedanjem prvem večjem obisku švedskih gostov, bomo naše goste tudi zadržali pri nas, namesto da nam — tako kot zdaj — ob slabem vremenu enostavno uhajajo.«

Ob vsem tem v Cateških Toplicah preživljajo tudi notranjo reformo. Dolga leta navajen na bolniški tip zdravilišča, se kolektiv čez noč ne more privaditi spremembam, ki jih v njihovo delo vnaša turizem. Vedo pa, da morajo »stare navade« preboleti čimprej, če želijo, da bi njihove CATEŠKE TOPLICE zares postale eldorado, ki ga bo krasil podoben sloves kot mnoga tuja podobna zdravilišča.

MIG

Za poletne dni ptujski bitter »KURENT« s sifonom

PETOVIA

Zahtevajte v vaši trgovini okusne in vedno sveže piščance iz Ptuja

PIP

YUGOSLAVIA

TGA KIDRIČEVO:

Po napornem delu rekreacija

V začetku leta je kazalo, da članj delovnega kolektiva iz TGA Kidričevo letos ne bodo letovali v svojem počitniškem domu v Crikvenici — zaradi previsokih cen oskrbnega dne, niti ne bodo več mogli na enodnevnne izlete v rekreacijske centre, kot so hodili v prejšnjih letih. Toda člani samoupravnih organov in tovarniškega odbora sindikata se s tem nikakor niso mogli spoprijazniti in so zato ta dva problema premevali toliko časa, da so končno le oboje uredili. Tako se je cena oskrbnega dne v počitniškem domu znižala od prvotno določenih 3100 S-din na 2000 S-dinarjev, s čimer je bilo omogočeno letovanje mnogim članom kolektiva in njihovim družinskim članom. Da je taka odločitev samoupravnih organov bila povsem pravilna, nam najbolj zgovorno pove po-

datek, da je dom v Crikvenici stalno zaseden s člani tega kolektiva. Seveda pa niso pozabili tudi na tiste, ki ne želijo ali pa iz kakršnegakoli vzroka ne morejo v počitniški dom, so pa ljubitelji narave oz. enodnevnih izletov — v razne rekreacijske centre. Komisija za šport in rekreacijo pri TOS, ki je zelo aktivna pri svojem delu, je pripravila načrt rekreacijskih centrov, ki bi naj prišli v poštev v letošnjem letu. Med drugim so uvrstili vanj tudi Moravske Toplice, Rogaško Slatino, Slatino Radence, Velenje in Logarsko dolino, Laško in Rimske Toplice, Pohorje itd. Stroški prevoza z avtobusi gredo do 180 km v breme sklada za rekreacijo, medtem ko je treba morebitno razliko za daljše relacije doplačati. Ista komisija pa je načrtovala

tudi izlete, in sicer na grad Stantenberga, na Borl, ob Negovsko jezero in na Gorco v Halozah. Seveda pa je organizacija in izvedba piknikov odvisna od številnih interesentov. Dosedaj se torej enodnevni izleti oz. odhodi v rekreacijske centre odvijajo normalno vsako nedeljo, avtobusi pa so polno zasedeni, ker hodijo na izlete s člani kolektiva tudi njihovi ožji družinski člani.

M. F.

SPREHOD PO CRIKVENIŠKI RIVIERI

Domovi delovnih ljudi polno zasedeni

Crikvenica je zelo drago turistično mesto, kjer imajo devet sodobnih hotelov, v katerih znaša dnevna oskrba v glavni turistični sezoni od 5000 do 7750 starih dinarjev. Tega si naši ljudje seveda ne morejo privoščiti. Zato so mnoga slovenska podjetja kupila ali sezidala tu svoje počitniške domove, kjer lahko njihovi delavci letujejo po za njih dostopnih cenah. Levji delež oskrbnega dne namreč še vedno nosijo podjetja, ki te domove vzdržujejo, predvsem pa krijejo razlike v cenah prehrane.

V teh dneh je v Crikvenici polno turistov, saj skorajda že primanjkuje parkirnih prostorov. Tako so imeli 4. avgusta evidentiranih v Crikvenici 3343 domačih gostov ter 3798 inozemskih; v bližnjih Selcah 2221 domačih in 2336 tujih gostov. Vsega je v Crikvenici kar 48 počitniških domov, ki so last raznih podjetij iz države, od tega je kar 21 domov iz Slovenije. Med drugim imajo tu svoje domove sindikati iz Slovenske Bistrice, TGA Kidričevo, Sava iz Kranja, Prehrane iz Zalca in Ljubljane, Cementarna Trbovlje, EMO Celje, Veriga iz Lese, Gozdno gospodarstvo iz Maribora, Termoelektrarna iz Soštanja in mnoga druga podjetja iz vseh večjih krajev Slovenije. Vsi ti domovi razpolagajo kar s 3287 posteljami, medtem ko ima 9 hotelov 1032 postelj. Tu imajo tudi dve okrevališči za naše najmlajše, ki prav tako lahko v eni izmeni sprejmejo kar 513 otrok.

Ko že naštevamo kapacitete nočitvenih zmogljivosti, ne smemo pozabiti, da so letos prijavili turističnemu društvu zasebniki

kar 4330 ležišč. Tako razpolagajo v Crikvenici kar s 10.042 ležišči, kar je znatno več kot v lanskem letu. Omeniti velja, da so mnoga podjetja vzela v najem preko glavne turistične sezone sobe tudi pri zasebnikih, tako se številno ležišč, s katerimi razpolagajo delovne organizacije, še znatno poveča.

Cene oskrbnega dne so dokaj različne, vendar v obliki raznih regresov in dotacij dostopne v počitniških domovih podjetij za vsakogar. Po večini se cene gibljejo v teh domovih po 1000 starih dinarjev za člane kolektiva, medtem ko so cene za svojece nekoliko višje.

Kot so nam povedali v Turističnem društvu v Crikvenici, kjer imajo v teh dneh polne roke dela, je v letošnjem letu tudi dokaj dobro poskrbljeno za razvedrilo in zabavo gostov. Pred dnevi je na terasi hotela Tera-pija prepeval Ivo Robić, medtem ko v hotelu Internacional gostuje folklorna skupina iz Osijeka, drugod pa igrajo razni ansambli kar vsak večer. Kvarner expres

pa skoraj dnevno prireja razne izlete z avtobusi in ladjami v Trst, Postojno, Plitvička jezera in na otok Rab.

Omeniti velja, da so trgovine v teh dneh odprte od ranega jutra pa tudi do 11. ure ponoči, pač tako dolgo, dokler imajo kupce, kar bi bila lahko spodbuda tudi drugim trgovskim podjetjem na celine. Tudi tržnica je dokaj dobro založena, posebno s sadjem. Povsem razumljivo je, da so trgovine odprte tudi ob nedeljah.

Kot povsod ob jadranski obali, kjer se v teh dneh tare turistov, tudi v Crikvenici niso povsem brez težav. Poseben problem je preskrba s pitno vodo in tako ljudje v popoldanskih urah in zvečer zama odpirajo vodovodne pipe, kajti iz njih voda ne priteče.

Ob koncu pa velja opozoriti še na eno pomanjkljivost. Pri večini počitniških domov primanjkuje otroških igrišč in se tako otroci, ki jih pripeljejo starši s seboj, nimajo kje igrati.

Rudarji na morju

Rudnik rjavega premoga v Zagorju ob Savi je tudi letos poskrbel za rekreacijo članov kolektiva v času dopustov.

Vsakotnetno letovanje, ki ga organizira sindikalna organizacija, preživijo zagorski rudarji v lastnem počitniškem domu v Crikvenici in to v več desetdnevni izmenah. Že v mesecu juniju je letovala ob morju skupina blizu 30 gojencev Rudarskega šolskega centra, 35 rudarjem, ki so socialno šibki, pa so omogočili zaradi slabšega zdravstvenega stanja brezplačno letovanje v tem obmorskem kraju. Sredstva za to je prispeval sindikat rudarjev omenjene delovne organizacije v zagorski oblini.

Do konca meseca julija pa je doslej v petih izmenah letovalo že 117 rudarjev (skupno z družinskimi člani), v nadaljnjih treh izmenah v teh mesecu pa bo predvidoma na oddihu v Crikvenici še okrog 140 rudarjev. Za člane kolektiva in za njihove nezaposlene žene je višina dnevne oskrbe 14 N-din, za otroke do štirinajstega leta starosti 17 N-din, za zaposlene žene rudarjev 24 N-din, medtem ko je za ostale počitničarje, ki niso člani rudniškega kolektiva, višina dnevne oskrbe 26 N-din. Zaradi dobre kuhinje in nasploh prijetnega bivanja v Crikvenici, je postal ta obmorski kraj priljubljeno zatočišče za kar najbolj prijeten oddih zagorskih rudarjev po napornem delu v jami.

(pa)

Prvi obrtniški zbor

2. in 3. septembra

v Dobrni pri Celju

Na pobudo in v organizaciji Poslovnega združenja za obrt, gostinstvo in komunalo v Celju ter pod pokroviteljstvom Gospodarske zbornice Slovenije bo v soboto, 2., in v nedeljo, 3. septembra, v Dobrni pri Celju, znanem zdraviliškem kraju, prvi obrtniški zbor.

dikata storitvenih dejavnosti;

ob 17. uri bo v zdraviliškem parku promenadni koncert;

ob 19. uri pa bo na prireditvenem prostoru pred vhodom v Dobrno še koncert godbe na pihala.

NEDELJA 3. SEPTEMBRA:

Ob 7. uri budnica;

ob 10. uri bo v dvorani zdraviliškega doma slavnostna razširjena seja sveta za obrt pri Gospodarski zbornici Slovenije;

ob 10.30 bo začetek športnih tekmovanj. Med seboj se bodo pomerili kegljači in strelci. V istem času se bo začelo tudi tekmovanje v urejanju priček; sicer bodo kegljači začeli že v soboto ob 10. uri;

ob 11.30 bo nastop obrtniških pevskih zborov;

ob 13. uri bo začetek šahovskega tekmovanja. Tudi šahisti se bodo zbrali v domači osnovni šoli;

ob 14. uri bo izredno zanimiva nogometna tekma med dimnikarji in peki.

Medtem ko bodo vsa zasedanja v dvorani Zdraviliškega doma, bo prireditveni prostor za družabno srečanje ob samem vходу v zdraviliški prostor. Tu je travnik in del gozda, tu je prostor za ples, zabavo in razvedrilo. Tu bo premo miz in stolov za vse, zato pa dovolj prostora, da boste lahko sedli v travo ali v senco dreves, se tam sprostiti, si pekl čevapčice ali raznjice, si naročili dober prigrizek, pijačo itd.

Zato organizatorji priporočajo, da računate, da boste večji del dneva preživeli v naravi.

V RADGONI: ZA V LENARTU: PROTI

Občini Gornja Radgona in Lenart sta si mejašici. Podobni pa sta si tudi po gospodarski strukturi, saj se obe pretežno ubadeta s kmetijstvom. Vse pa kaže, da ubirata dokaj različna pota pri razvijanju in krepljvi trgovine. Medtem ko je radgonska občina na stečaj odprla vrata trgovini izven občine, pa v Lenartu nikakor ne morejo »preskočiti« občinskega plota.

Pravijo, da so se pred leti tudi v radgonski občini tako zapirali vase. Ker pa so potrošniki postajali čedalje bolj izbirčni in zahtevni, jim ni kazalo nič drugega, kot poskrbeti za konkurenco močnejših trgovskih podjetij, saj edino trgovsko podjetje v občini pri najboljši volji ne more zadovoljiti naraščajočih potreb. Treba pa je tudi upoštevati, da Radgona meji z Avstrijo, kjer imajo zlasti veliko izbiro sadja in tehničnih predmetov. Vse to je pogojevalo, da so na občini dali proste roke vsem trgovskim podjetjem, ki želijo odpreti svoje poslovalnice v občini. Grede celo tako daleč, da je med občani slišati pripombe o tem, ali bo tako široko zastavljena trgovina tudi akumulativna glede na relativno majhno kuono moč prebivalstva. Od inozemskih kupcev pa si ne obetajo kdo ve kako velikega prometa. Toda na občini si s tem ne belijo glave. Pravijo, da bi se bilo neumno zoperstavljati širjenju trgovin, če so za to zainteresirana trgovska podjetja.

To, pa si, kot kaže, obetajo v tem koncu Slovenije dober poslovni uspeh. Zato tudi ni nikakršno naključje, da je pred dnevi ljubljanska »Prehramna« začela v Radgoni z gradnjo supermarketa, ki bo eden največjih in najlepših v Pomurju.

Vendar to še ni vse. Trgovsko podjetje »Koloniale« iz Maribora gradi skupaj s tovarno mesnih izdelkov »Pomurka« iz Murske Sobotice veliko poslovno stanovanjsko poslopje, v katerem bosta za Radgono nujno potrebni samopostrežna specializirana trgovina in mesnica. To sta v Radgoni samo dva primera novih gradenj, da ne omenjamo vsega, kar so že doslej storili.

Kako pa je v lenarški občini? Če izvzamemo poslovalnico mariborske »Povrtine« in mesnico soboške »Pomurke«, o konkurenci v trgovini ne moremo govoriti. Zlasti še zato ne, ker

Rudniki svinca in topilnica Mežica

Naše akumulatorje znamke MUNJA Zagreb in VESNA Maribor, prav tako akumulatorje tujih firm lahko odšle kupite po nižjih cenah v naših lastnih prodajalnah v

- Ljubljani, Ilirska 7
- Zagrebu, Trg žrtava fašizma
- kmalu tudi v Mariboru na Tržaški cesti

obstaja samo eno trgovsko podjetje za vso občino, ki ima tako monopolni položaj.

Čeprav je lenarški trgovsko podjetje v zadnjih letih mnogo izboljšalo izbiro blaga, pa je ta zaradi stalnega pomanjkanja obratnih sredstev še vedno dokaj skromna, da o sredstvih za nujno potrebno obnovo lokalov ne govorimo. V trgovskem podjetju se tega sicer zavedajo.

obenem pa se na moč trudijo, da ne bi prišlo do konkurence denimo v specializirani ali pri tekstilu. V Benediktju že dvajset let načrtujejo, da bi v nedograjnem zadruženem domu uredili sodobno trgovino. Doslej jim to ni uspelo, ker v lenarški občini ni denarja za to. Trgovina pa se še naprej stiska v neprimernih prostorih. Da bi ponudili ureditev trgovine zainteresiranemu podjetju izven občine? Ne, tega pa nečajo. O, potrošniki si jo želijo, saj bi bila tako trgovina bolj sodobna — tudi bolj zalozena. Pa kaj, ko nimajo besede pri teh stvarih. Če ne bo lenarška občina odprla meja tako kot radgonska občina, bodo potrošniki še naprej prisiljeni hoditi kupovat v Maribor ali Ptuj. Pa če bodo še tako slabe volje zaradi poti, bodo denar nosili izven občinskih meja.

T. ŠTEFANEČ

Ali veste...

...da ima v Jugoslaviji že več kot 1.100.000 prebivalcev šoferski izpit;

...da je leta 1965 potovalo v inozemstvo 1,4 milijona, lani pa že 5 milijonov Jugoslovancev. Leta 1965 so prodale banke našim turistom za 12 milijard dinarjev deviz, lani za 30 milijard, letos pa samo v januarju in februarju za 6,5 milijarde, ali štirikrat več kot leto prej v istem času.

...da po ugotovitvah celjskih bančnikov razpolagajo tamkajšnji trgovci z 12 % večjimi obratnimi sredstvi kakor lani in občutijo pomanjkanje predvsem zaradi tega, ker jih je tudi več zamrznjenih in neprodanih zalogah kakor lani;

Odslej bo naš znanec...

Nič nimam proti žičnicam, pa tudi strah me ni, slino pa sem le požiral, ko je gondola grabila zadnje metre proti končni postaji na Veliki planini.

»Jutri bo nedelja, malo dlje boš poležal, potem pa kot turist na pastirski praznik na Veliko planino! Kislo mleko, domač kruh in... Tako lepo bo, kot na turističnem prospektu!«

Tako sem premišljeval v soboto, v nedeljo pa...

Ne spominjam se, da bi kdaj bili novinarji tako važni kot tisto nedeljo. Kolega z radia je molil vsakomur mikrofona, televizijski snemalec je razburjeno plezal na ograje okoli odrs, nemal ljudi, krave, končno pa je v veliko veselje gledalcev še zlezal na lestev ter vsem dokazal, kako naporen in nevaren utegne biti novinarjev kruh.

Skoraj sem bil že prepričan, da so planšarji pripravili vso predstavo samo zaradi nas, novinarjev. Pričel sem se ozirati okoli sebe in iskati žrtev. Kot gladiator v rimski areni. Pa se nisem mogel skoncentrirati, ker je napovedovalec ves čas nekaj razlagal v mikrofona.

»Mejdunelj, mu teče jezik!« me je razjezil. Hip nato pa se je prižgala iskrica upanja: »Kaj, ko bi intervjuval kar njega?«

»Kdo pa ste ve?« sem ga previdno vprašal z glasom lovca, ki zasleduje divjad.

»Jaz sem FRANC JERAS iz Strahovice. Sicer pa sem tako izmučen, da ne vem več, kje se me glava drži. V soboto dopolne sem še delal v službi, zvečer smo imeli tu na Planini taborni ogenj, danes dogon živine, ti pa govori in imej vse niti organizacije v rokah. Ali vas zanima še moje funkcije?«

Ko sem prikimal, je začel naštevati:

»Predsednik UO v tovarni Titan v Kamniku, podpredsednik domačega turističnega društva, organizator pastirskega praznika na Veliki planini, član...«

Ker ne znam stenografirati, tudi nisem zapisal vseh funkcij, ki jih opravlja Franc Jeras. Prišežem pa, da jih je še dolga vrsta. Verjetno pa jih ni niti sam vseh naštel.

»Koliko ur pa potem delate na dan,« sem bil radoveden.

»Zjutraj v tovarni, popoldne zidam svojo hišo, zvečer študiram in se pripravljam na

diplomski izpit za Višjo šolo za organizacijo dela v Kranju, vmes pa vodim sestanke in hodim na seje. Ne vem, koliko bi rekel, po 16 ur na dan pa delam.«

»Vsaj ostalih 8 ur spite, ali ne?«

»Če imam čas, že! Ponavadi pa spim manj, ni časa, veste. Študijskega dopusta pa ne morem vzeti. Bi takoj kdo rekel: Vidiš ga, predsednik UO je, pa si je »skomandiral« študijski dopust. On lahko, seveda, ta že zna. Tega pa nočem. Če sem zdržal vsa ta leta doslej, bom pa še teh nekaj mesecev.«

»Turizem, to pa je vaš konjiček, ali ne?«

»Kakšen konjiček neki, to je že kar konj. Pastirski praznik na Veliki planini pa se je le »prijel«. Letos so prišli vsi planšarji, ki pasejo tu gori živino. In koliko krav je bilo, pa turistov šele! Več kot 3000! Lani smo izkupička napekljali na planini vodovod, kam bomo pa letos vtaknili denar,

Franc Jeras

še ne vem. Vsekakor bomo skušali izboljšati življenje naših planšarjev.«

»Vi pa morate imeti planine res radi,« mi je bil takoj še za nekaj stopinj bolj simpatičen.

»Hribi mi pomenijo vse! Kaj morje, to ni nič, planine! Tu šele človek zaduha s polnimi plučmi. Samo, v hribih pa ne maram poleg sebe škricev v belih srajcah in s kravatami. Čeprav pridejo z žičnico, bi se lahko drugače »naštimali«. Tudi v gledališče ne hodimo v plezalnih čevljih in z nahrbtnikom!«

»Ali boste svoj letošnji dopust preživel v gorah?«

»To pa ne. Ne da bi se planinam izneveril, le časa nimam. No, da, za dan ali dva bom skočil na Grintovec, več pa...« je zmajal z glavo. Potem sva se poslovila. Kratko: »Na svidenje!« Res, na svidenje, ker se bova še videla. V gorah, za strojem, ali pa na ulici. Jerasovega Franceta res ne moreva zgrešiti. Kako ga boste spoznali? Smeje se rad, široko in glasno, da pokaže vrsto belih zob.

MATJAŽ V.

SEŽANA

»MITOL«

TOVARNA LEPIL IN MLEKARNA

SEŽANA

čestita za občinski praznik občine Sežana!

DAN MED OTROKI NAŠIH DELAVCEV NA DEBELEM RTIČU

Meni je tukaj lepo

Če bi otroke vprašali, ali vedo, kaj je gospodarska in družbena reforma, bi nas le začudeno gledali. Ko bi jim pa povedali, da je reforma skoraj pojedla kos njihovega sveta, bi se jim velike, zvedave oči napolnile s solzami. »Vrnite nam naš svet sonca, morja, iger in žoge,« bi nas prosili. Pa se k sreči le ni zgodilo tako. Bi se bilo pa skoraj.

Vsi se še živo spominjamo, kako je vsa Slovenija po dinarjih zbirala za Debeli rtič. Ko so bili beli paviljoni postavljeni, pa nam je zmanjkalo denarja, da bi poslali tja tudi otroke. Na kaj vse smo takrat že mislili: da bi zdravilišče enostavno likvidirali, da bi vanj pošiljali »konvertibilne« tujce, da bi — predlogov je bilo kup.

In kako čudovito je tu narava razgrnila na enem samem prostoru vse svoje bogastvo: gozd, jase, vodo in čist zrak! Končno letos med belimi hišicami ob morju le odmeva prešerni smeh otrok. Plava med paviljoni, se odbija od gugalnic in vrtiljaka, steče po kamniti potki, zapleše z vejami borovcev razposajeni ples in potem razigran splava na morje. Tak je kot otroci, razposajeni, navihani in neugnan.

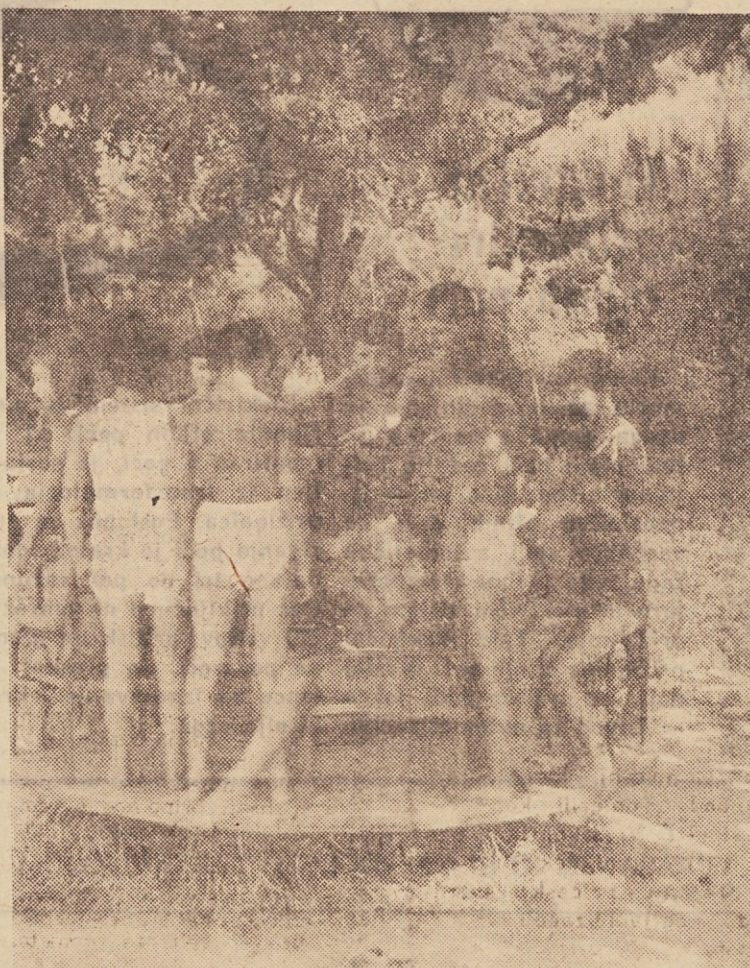
Samo v četrti izmeni, ki smo jo tudi obiskali, je na Debelem rtiču več kot 350 otrok. Če jih, Tomaž nejeverni, povprašam, odkod so doma, ti brž povedo, da so iz Kamnika, Kočevja, Cerknice, Ptuja, Ljubljane — in kdo bi znal naštet, odkod vse so prišli otroci sem-kaj letovat.

Novinarju radovednost ne sme dati miru, pa naj sonce pripeka še tako močno. Hitel sem otroke spraševati, kje delajo njihovi očci in mamice ter koliko so plačali za tri tedne počitnic na morju. Kaj kmalu pa sem moral spraševanje zaključiti, kajti dobil sem prav toliko različnih odgovorov, ko-

likor sem postavil vprašanj.

Jožko, ki živi sam z mamico, ki dela v tovarni za strojem, je za počitnice plačal 14.000 S-din, Metkina očka in mamica, ki sta oba v službi, pa sta za hčerkino letovanje morala odrediti kar 25 tisočakov. Tovariši vzgajatelji so mi povedali, da razliko krijejo družbeno-politične organizacije, Rdeči križ in tovarne, kajti cena oskrbnega dne je enotna — 2200 S-din.

Ekonomske cene bi starši vseh otrok, ki tu letujejo, ne mogli plačati, ker listnice vseh le niso enako debele. Letovanje ob morju pa najbolj koristi ravno otrokom iz socialno šibkih družin.

Uuu, kot vlak, ki sopiha s postaje na postajo. Jaz sem strojevodja, jaz pa sprevodnik, se kregata fantiča. Deklice pa menijo: me smo pa potniki, ki samo sedijo in nič ne delajo

Vođe se pa ne bojimo, tudi če je milo zraven, menijo mladi počitničarji in se hite umivati. Pri njihovem opravljanju jih ni zmotil ne moj obisk niti radovedni objektiv fotografskega aparata

Red mora biti, četudi so počitnice. Po jutranji telovadbi je na vrsti pospravljanje sob, pripravljanje postelj in nato še umivanje — tudi vratu, zob in ušes.

Potem pa brž v jedilnico! Smentane kuharice, le kaj dajejo v lonce, da je tako okusno, ugibajo otroci in pridno praznijo krožnike. Če vedno tako vneto jedo, se bodo vrnili domov z uglednimi trebuški, sem pomislil, ko sem jih gledal pri zajtrku.

Na vrsti pa je tudi igra. Ne veš, kateri skupini bi se priključil, ali recitatorjem, ali pevcem, ali plesalcem, ali plavalcem — ali — za vsakogar se kaj najde.

Plavanje je poseben problem, kajti kar 75 odstotkov otrok še ne zna plavati! Ko se bodo vračali domov, pa se bodo enako varne počutili v vodi kot na kopnem. Najprej je potrebno premagati strah pred vodo, za to skrbi pedagoški vodja, potem pa sledijo plavalni gibi za žabico in nato še za crawl.

Po večerji pa bodo otroci sklenili krog in pazljivo spremljali program, ki jim ga pripravijo njihovi vrstniki. »Nocoj bodo nastopili Kočevčani, ti so »kampilci«, so mi dejali. To se bomo nasmejali njihovim skečem. Potem bomo pa še skupaj zapeli in zaplesali!«

Nak, slovaščine pa ne razumem! Angleščino že pa ruščino in nekaj francoščine, z gosti iz prijateljske Češkoslovaške pa se bomo morali po-

meniti kar vsak po svoje. Ni zlomek, da ne bi šlo, ko pa se otroci med seboj pogovarjajo, kot bi vsi govorili en jezik!

Skupina otrok iz Ždara nad

»Draga mama, meni je tukaj zelo lepo. Kopam se vsak dan.« sem utegnil prebrati, potem pa sem se spomnil, da ni lepo brati tujih pisem

»Še enkrat zapojmo, da bomo nocoj zopet najlepše zapeli,« bodi, mlade Slovence njihov vodil, ki odlično igra na harmoniko

so vsi prvič. Še posebej jim je všeč naše morje, in kako radi čofotajo po slani vodi!

Naši vzgojitelji so z njimi zelo zadovoljni. Svoj večerni program vedno vzorno nastudirajo, lepo pojejo in sploh so na moč vzorni. Pa tudi njihovi vzgojitelji, vsi so po poklicu delavci, so z organizacijo letovanja zadovoljni.

Domotožja ne poznajo. No, da, včasih zvečer spomini splavajo domov, v Ždar, k mamici in očku, šumenje morja pa olozne spomine brž prežene. Ko pa je tukaj tako lepo!

Tekst in foto
MATJAZ VIZJAK

PORTRETI IN SREČANJA

Osemnajst metrov ga je, avtobusa namreč. Sofer je seveda mnogo manjši, je pa tudi pravi orjak, širokega hrpta in mišičastih rok.

Kako sva se srečala? Bilo je v petek in dež je pršel, ko sem pomagal nositi kovček kolegu, novinarju iz Zadra, proti železniški postaji. Prav takrat pa je na avtobusno postajo tudi pripeljal veliki členkasti avtobus podjetja Ljubljana transport.

Dolgo sem se pripravljala, da bi poiskal koga od soferjev, ki vozijo te avtobuse — orjake. Intervju sem odlagal iz dneva v dan in urednik se je name že pošteno jezil. Zato sem stopil k soferju in zme-nila sva se, da se dobiva v nedeljo dopoldne na avtobusni postaji.

18 metrov ga je ...

Zopet je rahlo rosilo in nervozno sem se prestopal po postaji. Potem je avtobus le pripeljal. Vstopil sem in skupaj smo napravili še krog do bolnišnice in potem nazaj na avtobusno postajo.

»Sedaj sem se ga že čisto privadil, le pri parkiranju moram še paziti. Potrebujem pa precejšen prostor za manevriranje, kar 20 metrov.« se mi je zasmejal sofer Slavko Bogataj.

Led je bil prebit. Koliko časa pa že vozite, sem uradno začel s spraševanjem.

»Že sedemnajst let. Prej sem vozil Sapove hladilnike, eno leto pa sem že tu pri Ljubljani transportu.«

Nato sem zastavil na moč pametno vprašanje. Ali je kakšna razlika med hladilnikom in avtobusom, sem hotel vedeti.

»Seveda,« se je glasil tudi odgovor, primeren mojemu vprašanju. »Razlika je v hladilnikih vozimo zelenjavo in meso, v avtobusih pa ljudi.« Pa tega nisem hotel zveto, Enako pazljivo moram voziti avtobus, kot sem prej hladilnik.«

Če ste vozili hladilnik, ste z njim verjetno večkrat tudi pogledali čez mejo, sem s spraševanjem nadaljeval.

»Pa ne samo večkrat, skoraj vedno sem bil zunaj. Domov na Vrhniko sem le po redkoma zašel. Vsa Evropa me je bila polna, enkrat sem bil v Italiji, drugič zopet v Nemčiji, pa v Avstriji, v Franciji, in tudi v Rusiji. Potem pa sta otroka rekla, da me niti ne poznata več. In ubogal sem ju.

Poiskal sem si zaposlitev v Ljubljani in sedaj vozim avto-

bus med Vrhniko in Kamnikom.«

Koliko časa že vozite ta veliki Fiatov avtobus?

»Odkar smo ga uvozili. Ta je še cel italijanski. Sam sem šel ponj v Italijo. Ko sem se vračal, je bil na meji hec. Dva dni sem moral čakati, ker so italijanski cariniki stavkali. Potem pa v Ljubljano! Do Ravbarkomande je še kar šlo. Na Kačjih ridah pa bolj počasi. Dva ovinka sta za tak avtobus le preostra. Sicer pa sem vozil do Ljubljane prav toliko časa kot redni avtobus.«

Pri vseh novostih novinarji sprašujemo po značilnostih, zato sem tudi Slavku Bogataju

zastavil takšno vprašanje o avtobusu.

»Da je dolg osemnajst metrov, da sprejme, če je potrebno, tudi 250 potnikov in da ima 10 koles. Prevozil pa sem z njim od aprila do danes okoli 31.000 km brez najmanjše nezgode.«

Tu se je s pripovedovanjem zaustavil. »Točneje, brez nezgode le ni šlo. Avtobus je krstil neki vrhniški mopedist, neki avtomobilist pa ga je še posnemal. Pa je k sreči vse minilo, brez hujših posledic.«

Ali je še več takšnih avtobusov na naših cestah?

»Se trije takšni avtobusi vozijo med Vrhniko in Kamnikom. Potniki so s temi avtobusi zelo zadovoljni, čeprav ni cena vozovnice nižja. Nekateri raje sede v prvem delu, drugi zadaj, nekateri pa se vedno usedejo na člen, da se med vožnjo še vrte. 20 centimetrov na levo in nato 20 centimetrov na desno. Več ne gre, zato so tudi na ovinkih sitnosti, dokler se voza ne navadi.«

Če bi razgovora ne zaključevali, bi se Kamničani verjetno hudovali. Avtobus je imel odhoda sofer bi pa klenetal z račiji, pa v Avstriji, v Franciji, in tudi v Rusiji. Potem pa sta otroka rekla, da me niti ne poznata več. In ubogal sem ju.

Poiskal sem si zaposlitev v Ljubljani in sedaj vozim avto-

Mogoče voznih redov ne maram tudi prav zato.

M. V.

NAGRADNO ŽREBANJE

KB
LJUBLJANA

ZVIŠALI SMO OBRESTI
ZA HRANILNE VLOGE

NOVA OBRESTNA MERA JE ZA

VLOGE NA VPOGLED 6,25 %

VEZANE VLOGE NAD 1 LETO 7 %

VEZANE VLOGE NAD 2 LETI 8 %

PRI KREDITNI BANKI IN HRANILNICI LJUBLJANA za vlagatelje vseh vrst vezanih vlog, tudi stanovanjskih in kmetijskih, ki bodo imeli 31. avgusta 1967 vloženi najmanj 2.000 N-din na odpovedni rok nad eno leto.

NAGRADE:

- 1 avtomobil Zastava 1300
- 2 avtomobila Zastava 750
- 2 motorni žagi Alpina
- 5 pralnih strojev Castor
- 10 peči na olje Gibo
- 5 prenosnih televizorjev
- polštvo po izbiri v vrednosti 2.500 N-din
- 20 transistorjev
- 10 električnih mešalnikov
- 10 garnitur kuhinjske posode
- 10 sušilnikov za lase

KREDITNA BANKA IN
HRANILNICA LJUBLJANA

Ozadnji reelekciji je bilo mogoče v naših časnikih razbrati skoraj soglasno oceno: ni uspela. Glavni vzrok neuspeha pa naj bi bil v tem, da je bilo premalo direktorjev zamenjanih, da so bili samoupravni organi in politične organizacije v podjetjih premalo pripravljene, da je precej škode povzročilo tudi kolebanje, ali lahko občinske skupščine in organizmi izven podjetja vplivajo, predlagajo in posredujejo. Seveda se pri tem takoj zastavi razporedje: da ali ne. Poraja se vprašanje, kako posredovati, v kolikšni meri?

Na novo reelekcijo naj bi bili boljše pripravljene! Vsaj nekaj opozoril je bilo mogoče prebrati. Toda zdi se mi, da smo tako pomembno nalogo še premalo pojasnili, da je še nekaj temeljnih nespornosti, ki bi jih kazalo čimprej razčistiti.

Prvi, največkrat omenjeni, je strokovna izobrazba. V dokaz imamo na voljo že precej statistik. Po mojem pa bi bilo nujno potrebno ugotoviti, vsaj jasno zapisati, kaj je spodnja meja izobrazbe za vodilne položaje v podjetjih. Tu bi seveda nujno morali upoštevati velikost, značaj, tehnološko, poslovno zahtevnost delovne organizacije. Vsaj razpravljati bi morali o tem, kaj je, ali je sploh umestna spodnja meja izobrazbe, ali pa to prepustimo uvidevnosti in zrelosti samoupravnih organov v podjetju?

Drugi, sicer manjši, toda v praksi zelo kočljiv problem je: praksa. Prav s temi zahtevami so ponekod zelo uspešno izzigrali vsa pričakovanja po zamenjavi.

Tretje, kar pri nas še vedno ni dovolj pojasnjeno, je vloga vodilnega strokovnega kadra in ekonomski vidiki samoupravne organizacije. Misel, ki je bila močno poudarjena na blejskem simpoziju o odgovornosti, o managerski skupini, še ni izgubila pomembnosti. Znova smo jo lahko zasledili v uvodniku Dela, 17. avgusta letos, pod naslovom »Reelekcija«.

Na blejskem simpoziju je Mitja Kamušič razvijal tezo, da je treba razviti managersko samoupravljanje. S tem je menil, pre-

Reelekcija

prosto povedano, dati več pristojnosti in večjo odgovornost strokovnjakom. Predlagal je, naj vodilni izdela plan, ga predloži samoupravnemu organu in če ga ta sprejme po jasnem pogodbenem odnosu, lahko izbere tudi vodilne sodelavce. Podobno zdaj v Delu.

Na prvi pogled ta misel ni napačna, je celo zelo zapeljiva. Ima tudi svoje zagovornike, ki vidijo v tem večjo racionalnost in realno perspektivo samoupravljanja, ki se bo s tem dvignila na višjo stopnjo. Toda poglejmo si vso zadevo z nekoliko širšega vidika, predvsem jo premostimo, kaj pri nas samoupravljanje je, kaj bo zanesljivo še ostalo in kaj bo potrebno morebiti izpopolnjevati.

Ce pristanemo na tezo o planu, ki jo predloži kandidat za direktorja, dobimo odnos dveh skupin: predstavnikov proizvajalcev, ki zagovarjajo interese delovnega kolektiva in predstavnikov ali skupino strokovnjakov, ki ponujajo pogoje. Prvo, kar mora biti takoj v začetku nedvoumno jasno, je, da nobena zunanja skupina, še manj posameznik nista sposobna pripraviti v kratkem času realnega plana in programa razvoja. Takih programov niso pri nas doslej ustvarile niti stalne skupine strokovnjakov v večini podjetij. Realen, perspektiven program zahteva študijo tržišča, proučitev proizvodnih zmogljivosti, njihovo programsko dopolnitev, zniževanje stroškov itd. Zahtevno strokovno delo! Od reelekcije pa pričakujemo, da bo dala možnost večjemu številu kandidatov. Ali naj, recimo, tri skupine ali posamezniki kandidirajo za eno podjetje? Dva bosta odpadla. Nujno! Kaj z njima? Je ves trud »študije« zamen? Ali bodo podjetja dala vsakomur na razpolago vse zelene podatke?

Naslednje, zelo važno vprašanje: Kaj je plan in program? Na temelju sprejetega plana imajo lahko proizvajalci zelo nizke osebne dohodeke. Mi smo imeli plansko gospodarstvo, pa smo se mu odedli. Zakaj? Saj smo imeli plan, planiranje in programiranje. Za rast nekega podjetja ni bistveno, da ima samo plan in da ga izpolnjuje. Bolj bistveno je, kako s povečanim čistim dohodkom raste življenjska raven zaposlenih.

Preneseno v kapitalistični svet: tam zahtevajo od managerja predvsem stopnjo profita, ki ne sme z leti občutno pasti. Se pravi dolgoročno dobro poslovanje. Plan je samo sredstvo, ni cilj. Cilj je profit.

Tudi pri nas ne sme biti cilj — plan. Cilj mora biti dobiček za zaposlenega. V tem se bo pokazala vsa poslovna, organizacijska, strokovna uspešnost direktorja in vodilne ekipe. Prav zato pa morajo PROIZVAJALCI, v imenu njih — samoupravni organi, postaviti zahteve in izbrati najboljše kandidate. Pri nas pa je očitno, da nekateri želijo obratno pot.

Se na neko težavo kaže pri tem opozoriti. Pri reelekciji nujno zavedamo na interese ljudi. Če bi sprejeli zamisel, da naj novi direktor izbere tudi vodilno ekipo, potem bomo zanesljivo dosegli, da bodo strokovnjaki (če to zares so ali niso) podpirali enega med seboj. Kajti le-ta bo dajal največ zagotovil, da bodo na svojih delovnih mestih ostali. Nikar ne ustvarjamo iluzij, da bo drugače. Vodilne skupine so se pri nas marsikje konstituirale, se medsebojno podpirajo, prikrivajo slabo delo, izsiljujejo tudi s kolektivnimi odpovedmi, če bi enega odpustili, itd. Skratka, delujejo kot skupina, ki se želi obdržati. Zato tudi niso redki primeri, ko najbolj revolucionarni, kritični proizvajalci naletijo v delu, v odnosih, pri napredovanju, dohodku na obilo težav.

Povsem realno je treba računati, da reelekcija ni pogodu večini vodilnih uslužbencev. Želijo, podpirajo jo samo najboljše, ki pa, razumljivo, vidijo v njej boljše možnosti zadovoljitve osebnih interesov. Reelekcijo izvajamo v interesu samoupravljanja, boljših družbenih odnosov, večje demokracije, želje po boljšem gospodarjenju, večanju družbenega bogastva, uresničitvi temeljnih želja delavskega razreda.

Prav zato se je potrebno nanjo že zdaj zelo temeljito pripravljati. Pretehtati, premisliti vse predloge in izbrati najboljše. Ob tem pa se zavarovati, da najboljši predlogi in zamisli ne bodo izigrani. Tudi za to gre!

VINKO TRINKAUS

Novost! Novost!

Cvetlični lonček, ki zagotavlja življenje cvetlic tudi ob vaši daljši odsotnosti, je novi izdelek

»Poligalanta«

Volčja draga
Nova Gorica

Lončki so različnih velikosti in oblik. Njihova posebnost je v tem, da imajo v spodnjem prostoru vodo, ki po posebnem sistemu pronic v zemljo in jo ovlažuje.

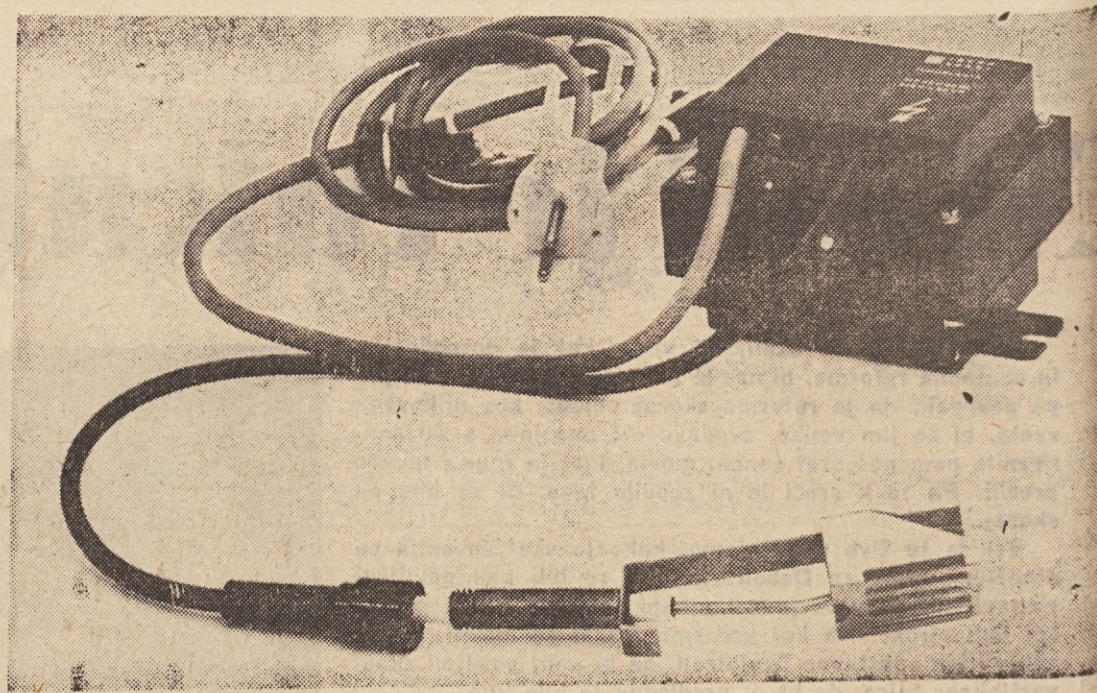
Povprašajte po njih v vaši trgovini!

NOVO!

Električni prižigalec oljnih peči

Kakor vsi tehnični pripomočki za gospodinjstvo in druge domače namene so tudi oljne peči čedalje bolj izpopolnjene. Med važne izpopolnitve oljnih peči pa vsekakor sodi avtomatična regulacija sobne temperature in električni sistem za prižiganje. Tak električni prižigalec oljnih peči je zdaj dala na tržišče tudi Iskra — Zavod za avtomatizacijo.

Električni sistem za prižiganje oljnih peči, ki je montiran v peči, je sestavljen iz transformatorja in prižigalca. Postopek za prižiganje peči je kratek, dolg največ tri do pet sekund. Peč priključimo na omrežje 220 voltov, pritisk na gumb pa povzroči, da preskoči v loncu za izgoziranje iskra, ki olje vžge.

Novi sistem ja prižiganje oljnih peči je uvedel tudi slovenski proizvajalec — tovarna EMO v Celju, ki bo nove peči dala na tržišče v najkrajšem času. Povemo naj še to, da lahko vsi potrošniki, ki že imajo oljne peči, že z majhnim posegom montirajo tovrstni prižigalec. Prižigalce bodo montirali tudi servisi posameznih

tovarn, saj jih je možno vgraditi v vse vrste oljnih peči. In še nekaj o ceni: cena za celoten električni prižigalec bo v maloprodaji 140.—N-dinarjev. Proizvajalec in dobavitelj — Iskra, ZAVOD ZA AVTOMATIZACIJO, Ljubljana — vgrajuje sisteme za prižiganje oljnih peči po želji potrošnikov tudi na domovih.

VPRAŠANJE, KI SI GA POGOSTO ZASTAVLJAJO V BREŽIŠKI TOVARNI POHIŠTVA:

KDAJ BODO BANKE PODPRLE SPOSOBNE?

Proti vsem pričakovanjem brežiška tovarna pobištva za zdaj še izpolnjuje napovedi, da bo letos izvozila za milijardo dinarjev izdelkov, kar je še enkrat več, kot so z izvozom iztržili lani. Ob polletni bilanci so namreč že dosegli lansko izvozno realizacijo, kakor pa pripoveduje direktor tovarne tovariš Jerman, so obeti ugodni tudi za vnaprej, če se bo le uresničilo stališče, da morajo banke kreditno podpreti tiste kolektive, ki sicer doživljajo razcvet, pa zavoljo razmer v našem gospodarstvu nimajo likvidnih sredstev.

»Odločno podpiramo stališča o nujnosti selektivne bančne kreditne politike,« poudarja tovariš Jerman. »Zato nam ni prav, če bančniki tudi na naš

Kdo bo potem odgovoren, če bodo izgubljena s težavami pridobljena zahodna tržišča? Naš izvoz pa je v stalnem vzponu, saj smo predlanskim izvozili za 200 milijonov S-din blaga, lani že za 585 milijonov in letos do polletja tudi toliko, tako da z dvema tretjinama zmogljivosti delamo samo za tuja tržišča.«

Odgovora na ta vprašanja pri bančnikih nismo iskali, ker ga niti dobili ne bi, kajti tudi oni so se znašli pred vprašanjem, kako naj izpeljejo selektivno kreditno politiko, za katero se v načelu zavzemajo, ne vedo pa, kako naj to storijo, ne da bi izgubili denar, ki so ga v preteklosti naložili v številne,

ne vselej učinkovite investicije. Zato z rešilnimi »injekcijami« hočeš nočeš morajo pomagati tudi kolektivom, ki komaj životarijo, saj tako varujejo tudi svoj denar. Vseeno pa je treba pritrčiti mnenju bančnikov, da si brez dolgoročnejšega razvojnega programa našega gospodarstva tudi ni mogoče zamišljati selektivne kreditne politike. V bančnem jeziku povedano te besede zvenijo takole: ko bomo vedeli za perspektive, bomo lahko izračunali naša tveganja in določili našo poslovno politiko.

Kakorkoli že je, takšna in njim podobna stališča ter razlage le malo pomenijo kolektivom, ki sicer dosegajo nadpovprečne proizvodne in izvozne rezultate. Nič čudnega torej, če v takih kolektivih trpita morala in delovna vna. V brežiški tovarni pobištva pa se razen tega prav te dni vprašujejo tudi o temle: »Zakaj bomo morali odprodati devizna sredstva naše retencijske kvote, da bi si lahko izplačali osebne dohodeke, če delamo več in bolje kot kdajkoli?«

M. GOVEKAR

DOPIŠNA DELAVSKA UNIVERZA LJUBLJANA

VPISUJE:

- v tehniško šolo strojne, elektriške, lesnoindustrijske in kemijske stroke
- v ekonomsko šolo
- v dveletno administrativno šolo
- v poklicno šolo kovinarske, elektro in avtomehanske stroke
- v I. in II. stopnjo osnovne šole za odrasle (5. in 8. razred)
- za ljubljansko območje bo odprti tudi popoldanski oddelek osnovne in ekonomske šole

VPISUJE TUDI V TEČAJE:

- v začetni knjigovodski tečaj
- v tečaj analitične evidence
- v tečaj finančnega knjigovodstva
- v tečaj tehniškega risanja
- v jezikovne tečaje slovenščine, nemščine in italijanščine
- v tečaj za skladišnike
- v tečaj za predelavce in kontrolorje v kovinski stroki
- po dogovoru organizira za potrebe podjetij izpopolnjevalne tečaje

Kandidatom je s plačilom šolnine zagotovljeno tudi do sto ur seminarskega pouka.

Vpisovanje bo do 30. septembra.

Dopisna oblika, kombinirana z občasnimi seminarji, je primerna za vsakogar, ker šolanje ni vezano na čas in kraj.

Pojasnila daje Dopisna delavska univerza, Ljubljana, Parmova 39, tel. 316-043, 312-141 vsak dan dopoldne, ob torkih tudi popoldne. Če želite pismena navodila in program, priložite za odgovor znamke v vrednosti 1,80 N-din.

Prodajni servis Modna hiša in trgovsko podjetje Preharna gradita v Osijeku nov supermarket, katerega gradnja bo veljala več kot dve milijardi S-dinarjev. Otvoritev te blagovne hiše s približno 11.000 kvadratnimi metri prodajnega prostora in skladišči bo prihodnji mesec. To nam je povedal direktor Modne hiše Viktor Valič in še dodal, da bo to najodobnejša blagovna hiša pri nas. O velikosti tega objekta pričaja podatki, da je ena etaža osiškega supermarketa večja kot hala B na Gospodarskem razstavišču v

BLAGOVNA HISA
Z 11.000 m² PROSTORA

SKUPEN NASTOP

Ljubljani. V trgovini bo poleg prodajnih prostorov Modne hiše in Prehrane se sprejemnica za otroke. Odpreti pa nameravajo še posebno poslovalnico banke, ki bo že v trgovini odpravila potrošna kom kreditne in opravljala druge denarne posle.

Supermarket v Osijeku kot so ga pri Modni hiši in Prehrani imenovali, bo najodobnejše opremljen, saj bo imel pomične stopnice klimatsko napravo, njegove izložbe pa ne bodo samo v pritličju, temveč se bodo neposredno vključevale v prodajo, ker bodo nameščene med prodajnimi oultti. Zanimivost pri gradnji je tudi v tem, da so upoštevali nekatere gradbene izkušnje največje švedske blagovne hiše Allens iz Stockholma, ki s posebnim sistemom perforiranih stolk v stenah trgovine omogočajo tudi do 20 inatč razvrstitve prodajnih polic. Tako bodo lahko v tej trgovini skoraj vsak dan prilagajali prodajne police vrstam blaga in sezoni.

Obe trgovski organizaciji, tako Modna hiša kot Preharna bosta v tem supermarketu v Osijeku držali svojo fiziognomijo: prodaje združili pa bosta nekatere službe. Kupec v trgovini namreč ne bo imel vtisa, da kupuje pri dveh podjetjih, čeprav bosta obe prodajni enoti — Preharna in Modne hiše — gospodarili vsaka zase.

Takšna nova oblika sodelovanja med dvema trgovskima podjetjema je prav gotovo zanimiva tako za potrošnika kot tudi za razvoj lokalne trgovine. Obenem pa je takšen nastop dveh močnih podjetij, ki za gradnjo supermarketa nista najeli kreditov, temveč ga gradita z lastnimi sredstvi, tudi porok za njegovo rentabilnost.

vig

STRMA POT LJUBLJANSKEGA »ZMAJA«

Kdo bi, če ne sami?

Ljubljanski tovarni baterij ZMAJ še nikoli ni šlo tako dobro, kot ji gre zdaj. K temu je sicer pripomoglo tudi preko vseh pričakovanj povečano povpraševanje po tovrstnih proizvodih, kar jim je naposled omogočilo prehod od sezone na kontinuirano serijsko proizvodnjo.

Letošnja proizvodnja je ob polletju za polovico prekosila lansko ob tem času, čeprav so zaposlovali samo za 4% več delavcev. Povprečna produktivnost v letošnjem prvem polletju razen tega za 8,3% presega rezultate lanskega decembra, ki so bili rekordni v zgodovini podjetja. Povrh pa so to dosegli še v skrajšanem delovnem tednu! Posledica tega je, da so se tudi povprečni zaslužki zvečali za tretjino, na 87.971 S-din mesečno!

RAZČISTEVANJE STALIŠČ

Ze v uvodu bi veljalo poudariti, da v razmerah zaprtega trga ni pred uveljavitvijo gospodarske reforme ZMAJ praktično ni imel pravega razvojnega koncepta, saj je takrat veljalo mnenje, da baterijska proizvodnja v naših razmerah ni perspektivna. Reforma in sproščeno delovanje trga pa sta takšna stališča postavila v celoti na laž.

Začelo se je »razčistevanje stališč«, ki je tudi največje skeptike prepričalo, da ima novo vodstvo prav, ko zagovarja pot napredka namesto sprijaznjevanja s počasnim stagniranjem njihove delovne organizacije.

Naj navedemo nekaj primerov iz dolgotrajne interne »polemike«.

V prejšnjih letih so v Zmaju na primer menili, da za svojo proizvodnjo potrebujejo predvsem strokovnjake kemične stro-

ke, ko so se naposled vprašali, ali je to res, se je izkazalo, da se v njihovem podjetju močno prepletata kemična in mehanska tehnologija, za katero pa nimajo pravih strokovnjakov. Tako so se trem inženirjem kemije pridružili še trije strojni inženirji.

Ali pa drug primer: v tovarni Zmaj so se oklepali tradicionalnih dobaviteljev. Drugih, morda cenejših, sploh iskali niso. Ko pa so začeli opravljati prve tržne raziskave, se je pokazalo, da jim inozemski dobavitelji lahko dobavijo cinkove čašice, ki pomenijo osnovni element njihove proizvodnje, kar za devet odstotkov ceneje, pa čeprav bi morali devize kupovati pri banki. Ko so te podatke pokazali celjski Cinkarni, ki je njihov glavni dobavitelj omenjenega polizdelka, je Cinkarna takoj pristala na znižanje cene, da bi obdržala kupca!

Ugodnejši nabavni pogoji pa za Zmaj veliko pomenijo. Vrednost materiala v enoti proizvoda namreč dosega polovico lastne cene.

»ZAKAJ NE BI SAMI?«

Se nekaj: če ne bi v Zmaju dosledno nagrajevali po delu, ki med drugim zajema tudi stimulacijo v višini 4 do 33% prihranka na znižanju stroškov, o vsem tem nihče najbrže ne bi toliko razmišljal, kot pa zdaj razmišljajo vsi. Nič čudnega torej, če so letos ob polletju imeli v skladih kar 28% več sredstev kot lani ob tem času. Hkrati se je tudi v praksi uveljavila trditev, da naložbe v delovnega človeka prav tako pomenijo produktiven kapital. Razen vsega drugega namreč ugotavljajo tudi to, da se je v letu dni udeležba živega dela v enoti proizvoda zmanjšala od 23,3 na 20,8%.

Vse to je, kot rečeno, tudi največje skeptike prepričalo, da se Zmaj lahko postavi na noge tudi z lastnimi močmi. Zdaj se trudijo, da bi to tudi storili. Pot do rekonstrukcije se je dokončno odprla... Ob zastareli tehnologiji namreč kaj dolgo ne bi več mogli kljubovati konkurenci, čeprav trenutno doživljajo razcvet, čeprav bi vsaj polovico proizvodnje takoj lahko izvozili v Italijo, ki se najbolj zanima za njihove izdelke.

Samo nekaj le še ni bilo čisto jasno: kje naj bi dobili sredstva za rekonstrukcijo...

SEDEM VARIANT REKONSTRUKCIJE

To je bilo vprašanje, ki je na trenutke pretehtalo moč vseh

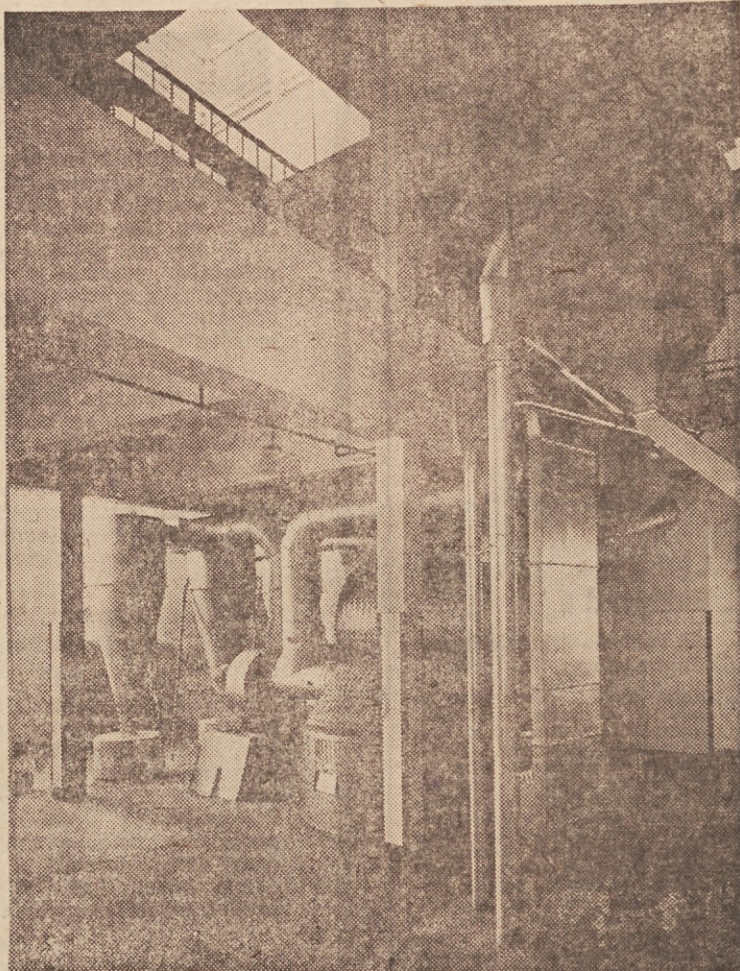
argumentov, ki so tako ali drugače govorili v prid katere koli izmed sedmih predlaganih variant rekonstrukcije. Kakor so se končno dogovorili za tisto možnost, ki v njihovo podjetje po najkrajši poti prinaša najsoodnejšo tehnologijo z visoko mehanizacijo in delno tudi avtomatizacijo proizvodnje, tako so »izvrtali« tudi denar.

»Če veš, kaj hočeš, če imaš jasen koncept, potem tudi v današnjih časih prideš do sredstev,« pravi direktor tovarne Zmaj Karol Primožič. »Že lani smo vsa lastna sredstva porabili za nakup šestih novih strojev, medtem ko moramo letos ustvariti pogoje za montažo nove strojne opreme. Urediti pa moramo tudi prostore, rešiti problem razsvetljave, ogrevanja in zračenja na način, kot ga zahtevajo najnovejši predpisi o varstvu pri delu. Ta dela so že v teku in se proizvodnja začasno odvija v zasilnih prostorih, po hodnikih in drugod, kajti kupce moramo zadovoljiti. No, iz lastnih sredstev smo za vse to do sedaj investirali 180 milijonov S-dinarjev.

Za kompletno modernizacijo naše tovarne po potrjenem programu pa bi potrebovali še 340 milijonov. Ker so dobavni roki za opremo precej dolgi, smo se odločili, da bi najeli kredit. S potrebnimi kreditnimi sredstvi so nam priskočila na pomoč nekatera ljubljanska podjetja, tako da je pogodba za nakup prvega dela preostale opreme že sklenjena. Drugo opremo pa bomo, tako vsaj računamo, dobili na devizni kredit,« je zaključil tovariš Primožič.

Ce se bodo računice srečno iztekle, bi Zmaj že ob letu lahko povečal proizvodnjo posameznih vrst baterij tudi za 70% in s tem lažje zadostil vedno močnejšemu povpraševanju na domačem in tujem trgu. Nova tehnologija pa bo vplivala tudi na kvaliteto njihovih proizvodov. Ne v ceni, ampak v kvaliteti; v tem, koliko posamezni proizvod prekaša mednarodno dogovorjene standarde, se namreč dandanes hitro hitka med svetovnimi proizvajalci te stroke.

-mG

NOVA PRAŽARNA V KOLINSKI

Fred nedavnim je v ljubljanski Tovarni hranil Kolinska začela obratovati nova pražarna za kavo. V pražarni lahko sedaj spržijo kar 960 kg kave na uro ali 3.600 ton letno, če pražarna obratuje ves čas v dveh izmenah.

In kakšne so pravzaprav prednosti nove pražarne v Kolinski?

Predvsem je skrajšan čas praženja, saj zdaj znaša le 13 minut. Novi stroji tudi omogočajo enakomerno globinsko praženje, razen tega pa naprave poskrbijo za izločanje vseh tujkov, kot so, denimo kamenčki, drobci zemlje, manjši kovinski predmeti in podobno.

Hkrati sta v novi pražarni kave v Kolinski začela obratovati še dva nova stroja, in sicer stroj za pakiranje kave ter stroj za pakiranje kavovin in zdroba. Vse nove naprave v pražarni nedvomno omogočajo zaposlenim v tem obratu hitrejši tempo dela, predvsem pa boljše in hitrejše izkoriščanje zmogljivosti.

Vrednost omenjenih investicij, ki za kolektiv ljubljanske tovarne hranil Kolinske pomenijo v modernizaciji njihove proizvodnje veliko pridobitev, znaša 200 milijonov starih dinarjev, ki jih je kolektiv sam prigrisnil. Na sliki: del naprav za praženje kave.

Z.

Smolnat zlati vek

Ovrženi dvomi v upravičenost investicijske naložbe
● Recept za dobro gospodarsko politiko je povezovanje znanstvenega dela s proizvodno prakso
● Na vsakih 8 proizvodnih delavcev en strokovni delavec

(Nadaljevanje s 1. strani)

Danes se lahko merijo na svetovnem trgu po kakovosti z mnogimi starejšimi konkurenti, saj izvozijo brez težav polovico svoje proizvodnje.

Ključ za zunanje tržišče in za večji dohodek pa je poleg kakovosti pocenitev proizvodnje. Delavci se lahko še tako hitro obračajo, da bi več ustvarili, smola se jih drži kot klop. Menega teka — od kuhe do končnega izdelka — ne morejo pospešiti samo s pridnim delom. To ostaja naloga strokovnim delavcem.

Inž. Dušan Oražem rešuje kemijske neznanke že deveto leto skupno z drugimi strokovnimi delavci. Od začetkov, ko so prodirali v skrivnosti melaminskih smol z analizami tujih strokovnjakov, do danes, ko so razvili samostojno ustvarjalno delo, so si z vztrajnim znanstvenim raziskovanjem podredili tehnologijo melapana. Ne zgledejo se več po tujih proizvajalcih, ampak se primerjajo z njimi in jih skušajo prehiteti.

V MELAMINU PIŠEJO STROKOVNOST Z VELIKO ZAČETNICO

Za strokovno izpopolnjevanje ne varčujejo z denarjem. O tem pripoveduje vodja splošnega sektorja Marjan Basta, diplomirani pravnik: »Enkrat na teden dni imajo strokovnjaki možnost izrabiti dan za individualni študij. Podjetje jim plača vse stroške za obisk tehnične knjižnice v Ljubljani ali za druge strokovne opredele. Tudi doma smo si ustvarili razmeroma bogato tehnično knjižnico.«

Za neposredne proizvajalce pripravljajo vsako leto strokovne tečaje, kjer jih poleg stroke tudi splošno izobražujejo. Na koncu vsakega tečaja opravijo delavci izpite za interno strokovno kvalifikacijo. Od 238 delavcev, kolikor jih šteje kolektiv Melamina, so brez kvalifikacije samo še transportni delavci. Na vsakih 8 delavcev imajo po enega inženirja ali tehničarja. S planom kadrov in s šolanjem mladih strokovnjakov pa se radi v doglednem času zagotovili na vsake tri delavce inženirja ali tehnikarja.

Tak odnos do izobraževanja in zaposlovanja strokovnih delavcev se zdi v Melaminu kot nekaj po sebi umevna nujnost, saj mora celo vsak na novo sprejeti delavec prestat strokovni test. V laboratoriju delajo 4 raziskovalne skupine. Vodja ene, izmed njih je mlad inženir kemije Borut Pavčič. Komaj z dviletno prakso se lahko postavlja: »V Melaminu se ne otepa mladih strokovnjakov«, ugotavlja z zadovoljstvom. »Nasprotno, še več bi jih radi zaposlili. Taka skrb za zaposlovanje strokovnih delavcev sega v čas nastanka tovarne. Njen razvoj so začetki tedaj inženirji in tehniki. Vedeli so, da bodo obvladali moderno proizvodnjo le z znanstvenim delom.«

»INŽENIRJEM SE SPLAČA MISLITI«

Med prvimi stavki, ki smo jih izmenjali na upravi, sta direktor in vodja splošnega sektorja pripovedovala v isti sapi o znanstvenem delu, proizvodnji, gospodarjenju, poslovnih politikah in o nagrajevanju.

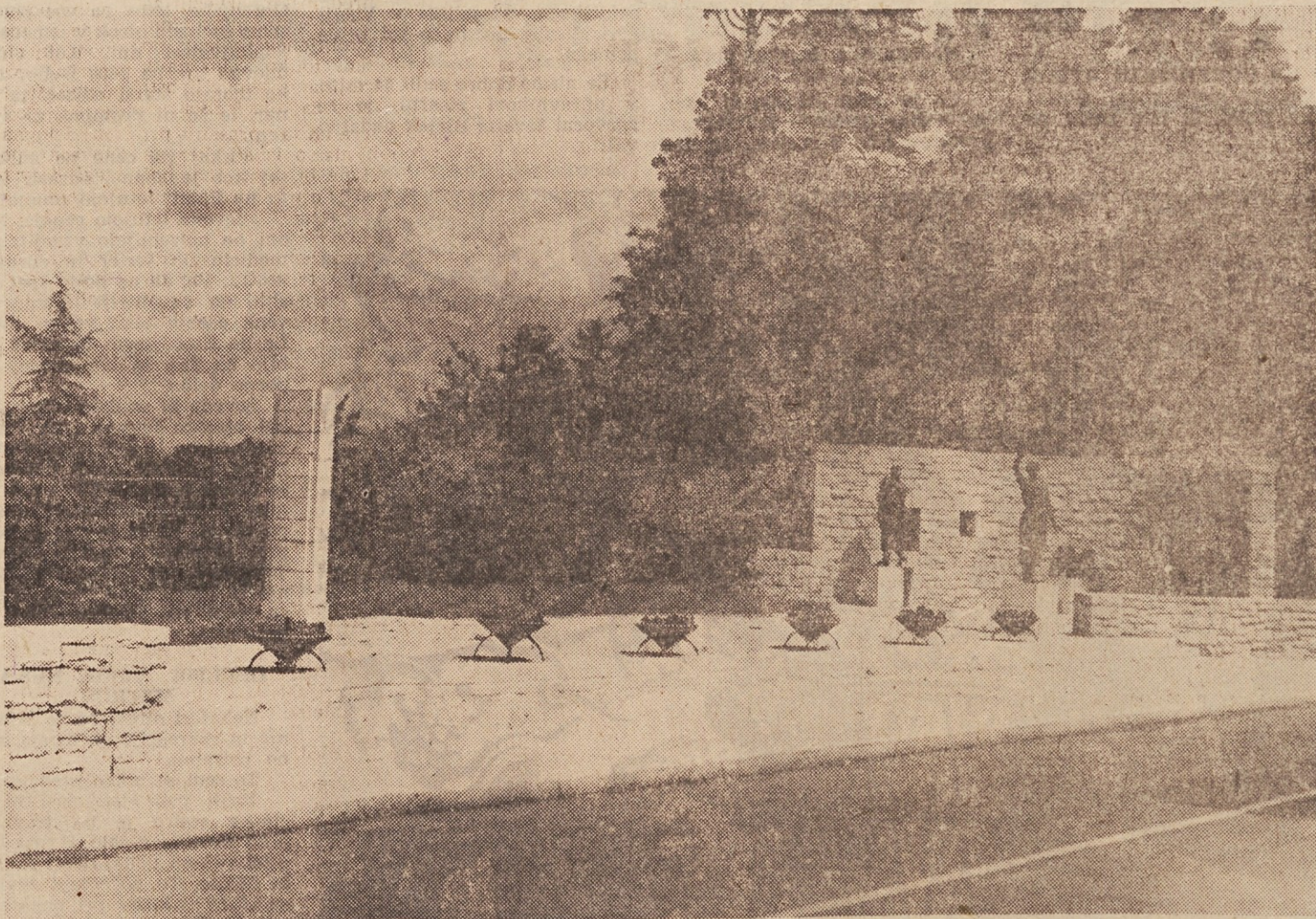
»Našim inženirjem se splača misliti, kako bi izboljšali kakovost izdelkov in pocenili proizvodnjo«, sta ugotavljala.

Tako pa bi lahko opredelili neposredni interes za dobro opravljeno delo na vsakem delovnem mestu. V Melaminu velja za ves kolektiv enako merilo za končno vrednost točke — fakturirana realizacija. Prav zaradi tega ima v tem kolektivu prav vsako delo svojo vrednost. Zato si prizadevajo strokovni delavci čim bolj izpopolniti tehnologijo, ker s tem režejo kruh vsemu kolektivu. Zato sprašujejo proizvodni delavci, kako teče prodaja, kam peljejo kamioni njihove izdelke. Zato se tudi priključajo v tečaje, da bi opravili kvalifikacijo, si izpopolnili tehnično znanje, si nabrali višje število točk po oceni delovnih mest in tudi zato obračajo papirje v belih rokavicah in pazijo na vsako malenkost, da bi dobili njihovi izdelki čim boljše oceno glede kakovosti.

IN NAČRTI?

Za prihodnje leto načrtujejo v Melaminu za 300 tisoč kvadratnih metrov večjo proizvodnjo. Pri trenutni zmogljivosti je to največ, kar lahko iztisnejo iz strojnih naprav. Ne smemo pozabiti, da je predvideval prvotni projekt le 500 tisoč kvadratnih metrov melapan plošč. Njihova želja pa je, da bi se razvili v srednje veliko tovarno. Za tak skok pa so kajpak spet odvisni od kredita. Odplačali bi ga lahko v dveh letih. Kdo ve, kako bodo kreditniki ravnali to pot.

I. VRHOVČAK

Ob 28. avgustu — prazniku občine Sežana
čestitajo vsem občanom:

OBČINSKI SINDIKALNI SVET SEŽANA — SKUPŠČINA OBČINE — OBČINSKI KOMITE ZKS — OBČINSKA KONFERENCA SZDL — OBČINSKI ODBOR ZVEZE ZDRUŽENJ BORCEV NOV — OBČINSKI KOMITE ZVEZE MLADINE SLOVENIJE — OBČINSKI ODBOR RK

Veletrgovina

Ljubljana, Bežigrad 6

vas vabi, da izberete iz sortiranih zalog:

Usnje, tesnila, potrebščine za sedlarje, čevljarje, tapetnike, gumijeve cevi, gumo v ploščah in palicah, gumijeve profile, klinasta in pogonska jermena, transportne trakove, pnevmatiko in ostale gumijeve izdelke, tehnični tekstil, klobočevino, luto, vrvarske izdelke, polirne diske, dekorativne tkanine in vrvice, zaščitne obleke, predpasnike, pokrivala, čelade, maske, očala, rokavice, obuvala, ščitnike, plastične mase za predelavo, juvidur, vinil, vinaz, ultrapas, stragulo, plastične mase, gumo in usnje, barve in lake, usnjeno, tekstilno, plastično in kovinsko galanterijo, pisalne, računske, frankirne, knjigovodske, raznoževalne in vtisne stroje ter teleprinterje, opremo za gostinstvo, pekarniško opremo in opremo za mlinsko industrijo.

Kozerija

Predsednik izvršnega odbora naše sindikalne poročnice mi je kot član tega odbora naročil, naj za prihodnjo sejo pripravim poročilo o vplivu gospodarske reforme na gospodarsko dejavnost v našem delovnem kolektivu. Dejal je:

»Dostojni smo delovali dokaj neorganizirano in kampanjsko in to se nam je maščevalo. Sindikat nima toliko družbene veljave, kot bi jo moral imeti. Lotiti se moramo problemov načrtno. Proučiti vsakega posebej in sestaviti plan dela. Začeli bomo z gospodarjenjem.«

Sel sem v upravo, zbral podatke in na prihodnji seji poročal:

»Po začetnih težavah, ki jih je povzročila reforma, in potem, ko smo izkoristili vse naše notranje rezerve, se že kažejo prvi spodbudni uspehi. Proizvodni in finančni plan presegamo, delovna storilnost raste, osebni dohodki se povečujejo hitreje kot življenjski stroški, skladišče gotovih pro-

izvodov je skoraj prazno.«

Vsako svojo trditve sem podkrepil s številkami.

»In perspektiva?« je vprašal predsednik.

»Direktor mi je zagotovil, sem odločno dejal, »da naš napredek ni začasen pojav; dokler bodo naši izdelki tako kakovostni, jih bodo ljudje kupovali, mi pa proizvajali.«

Potem smo naredili delovni načrt. Sklenili smo, da bomo v prihodnjih mesecih proučili naslednja vprašanja:

— kolikšen je vpliv gospodarskih uspehov na dejavnost samoupravnih organov,

— kako večja proizvodnja spodbuja samoupravno zavest delavcev,

— kakšno je razpoloženje proizvajalcev v pogojih neenahne rasti življenjske ravni,

— kolikšen je vpliv urejenih razmer v delovni organizaciji na družbeno dejavnost

delavcev izven tovarne.

Razen tega smo se dogovorili, da bomo organizirali seminar, na katerega bi povabili zastopnike sindikalnih organizacij iz konkurenčnih tovarn in jim razložili, kako je tudi v razmerah, ki jih je ustvarila reforma, moč dobro gospodariti.

Predsednik je dejal:

»Naša družbena dolžnost je, da s svojimi izkušnjami pomagamo drugim.«

In smo začeli delati.

ko uvozno podjetje uvozilo velike količine takšnih izdelkov, kot jih proizvajamo mi, jih začelo prodajati po nižji ceni in nam zaprlo tržišče. Delavski svet je zasedal vse dneve, protestiral, pa nič ni pomagalo, znižal cene našim izdelkom, kolikor je največ mogel, pa se naše cene še vedno niso mogle kosati s cenami uvoženega blaga, iskal je še preostale skrite notranje rezerve, pa jih ni našel.

Zdaj imamo skladišča polna in dobivamo 80 % osebnih

JANEZ VOLJC

NAČRTNO DELO

NJE proizvodnje na samoupravno zavest delavcev,

— kakšno je razpoloženje proizvajalcev v pogojih ZNEVANJA življenjske ravni in

— kolikšen je vpliv NEUREJENIH razmer v delovni organizaciji na družbeno dejavnost naših delavcev izven tovarne.

Seminarju pa smo se odrekli.

dohodkov.

Izvršni odbor sindikalne poročnice pa se ni odrekel svoji želji po načrtnem delovanju. Sklenili smo, da bomo v prihodnjih mesecih proučili naslednja vprašanja:

— kolikšen je vpliv gospodarskih (ne)uspehov na dejavnost samoupravnih organov,

— kako vpliva ZNIZEVA-

Pineta, mala Slovenija — Pineta, mala Slovenija — Pineta, mala Slovenija

OTROŠKA FORMA VIVA

Na Pineti pri Novigradu v Istri letuje tudi 150 avstrijskih otrok, ki se poleg prav toliko gorenjskih otrok počutijo odlično. Zakaj so morali izpopolniti prosta mesta z avstrijskimi otroki? Letovanje otrok se zmeraj ni za vsak žep!

Na Pineti pri Novem gradu je poleg osmih počitniških domov slovenskih delovnih kolektivov tudi otroško letovišče petih gorenjskih občin, to je Kranja, Jesenice, Radovljice, Trzin in Škofje Loke.

Letovišče je podobno tistemu na Debelem rtiču. To se pravi, da tudi na Pineti letujejo otroci šibkega zdravja in so pod stalno zdravniško kontrolo. Pod zdravniško kontrolo pa so tudi drugi otroci. Tudi tisti, ki so zdravi.

LE 150 GORENJSKIH OTROK

Ondaj, navsezgodaj zjutraj malih glavic ni bilo videti nikjer.

Le kje so?

»Pri zajtrku,« je nekdo poročal.

Velika jedilnica otroškega letovišča na Pineti je res bila prepolna.

Zajtrk je odlično teknil. In kaj ne bi, ko pa je bil tako dober. Kruh, maslo, marmelada, kakao, mleko, kava, keksi, vsega je bilo videti na mizi. Drobni prsti so segali po teh dobrotah... Toda brez besed. Kajti pri jedi je treba biti tiho...

Medtem sem poiskal upravnika otroškega letovišča.

To je Alojz Bizjak, ki smo ga našim bralcem pravzaprav predstavili že v prejšnji števil-

ki DE. Pod njegovo okrilje namreč sodijo na letovanju tudi gorenjski otroci.

A kljub temu, da sem ga zmotil pri zajtrku, je bil takoj na voljo za pomenek. Pridružil pa se nama je še Ivan Skoflek.

»On skrbi za povezavo med našimi in avstrijskimi otroki,« ga je na hitro predstavil upravnika. »Sicer pa je tovariš Skoflek profesor defektolog in ravnatelj dekliškega vzgojišča v Višnji gori. Vsake počitnice mi pride pomagat...«

Se nismo dobro sedli za mizo v upravnikovi pisarni, je že zgovorni tovariš Bizjak nadaljeval:

»Letos nismo mogli otroškega letovišča napolniti zgolj z domačimi otroki. Na letovanje smo povabili tudi avstrijske. Stotirideset jih je prišlo in dvanajst vzgojiteljev. Gorenjskih otrok pa je le stopeneset, medtem ko jih je bilo prejšnje leta tudi po tristo in več.«

Se lani je socialno zavarovanje poslalo na letovanje sem na Pineto tisoč dvesto otrok iz vse Gorenjske, letos pa vse poletje samo osemstot otrok v izmene po enaindvajset dni. Kot vidite, dnevna oskrba 2600 S-din, zdaj ko morajo starši odšteti ta denar, le še ni dostopna za vsak žep...«

»Zakaj pa cene ne znižate, saj kot je znano, odrasli prav tu na Pineti letujejo ceneje?«

»Seveda letujejo ceneje, toda oni ne potrebujejo vzgojiteljev, medicinskih sester in zdravnikov... Pa, da ne boste spet mislili, da vzgojitelji in zdravstveno osebje tako veliko stane. Le po tisoč starih dinarjev dobijo na dan za kar precej naporno delo.«

Seveda bi se dalo o tem, zakaj otroško letovišče na Pineti ni zasedeno le z domačimi otroki, to z otroki naših delavcev, še precej napisati. Toda naš namen je zdaj drugačen, predvsem pa ne ta, da bi v tem pravzaprav skromnem zapisu reševali probleme socialnega zavarovanja in razglabljali o tem, zakaj ne more več pošiljati otrok na letovanje.

OBELISK, VISOK NEKAJ METROV

Nekateri otroci pa so letovanja in rekreacije ob morju nujno potrebni.

To sem se lahko prepričal. Kajti pod »taktirko« medicinske sestre je na travniku pred domom začelo z razgibalnimi vajami nekaj deset dečkov in deklic. To počenja zavoljo začetkov rahitisa pri nekaterih, pri drugih zaradi slabe drža in še raznih drugih podobnih telesnih hib.

Vsak dan po eno uro traja tovrstna terapija, od pol devete do pol desetih ure dopolne.

Tedaj ko otroci takoj po zajtrku še ne smejo na sonce in v vodo, je življenje v otroškem letovišču zelo razgibano. Tiste, ki ta čas še posebej telovadijo iz zdravstvenih razlogov, smo že omenili.

Otroci se za dobro urico po zajtrku zberejo v raznih interesnih skupinah, pripoveduje Ivan Skoflek. »Kar tu na prostem.«

Z njim in v upravnikom smo se sprehodili od skupne do skupine. Najmlajši se zbirajo v

Na skrajnem koncu Pinete, kjer imajo otroci svojo FORMO VIVA, raste mogočen obelisk, skupno delo mladih kiparjev, ki letujejo otroškem letovišču

skupini, kjer si sami ali pa jim vzgojiteljica pripoveduje pravljice. Malo starejši so že radioamaterji. Mnogo pa jih je, ki se družijo še v dramski, pevski, šahovski, biološki in likovni skupini.

Prav pri delu likovne skupine smo se najdlje zadržali.

Kajti številna kiparska dela, isklesana v belem istrskem kamnu, razstavljena na polotoku na koncu Pinete, vzbujajo največ pozornosti.

Temu pravijo kar OTROŠKA FORMA VIVA, kot tisti v Seči pri Portorožu ali oni v Kostanjevici na Krki na Dolenjskem.

Sredi vseh teh kipov in najrazličnejših likovnih figur pa bo zrasel nekaj metrov visok obelisk, skupno delo vseh mladih kiparjev, ki bodo letošnje poletje preživeli počitnice na morju. V posamezne kamne, vgrajene v obelisk, so vklesani najrazličnejši prizori iz naše narodnoosvobodilne borbe.

Mlade likovne umetnike vodi kademski slikar profesor Milan Batista iz Kranja, komentira Ivan Skoflek. »In kot ste se sami lahko prepričali, je njegovo mentorstvo več kot uspešno. Otroci klešejo in klešejo, pa slikajo in slikajo že kot pravi kiparji in slikarji. Pa kako navdušeni so nad lastnimi izdelki. Marsikdo ga odnese domov za spomin. Večina teh kamnov, na katerih otroci upodabljajo nove in nove prizore iz narodnoosvobodilne borbe, pa potem vgradijo v obelisk...«

In kaj se ve, če ni že med temi otroci tudi kakšen pravi bodoči kipar ali slikar, ki se je naučil likovne abecede prav tu na Pineti.

Z AVSTRIJSKI SE DOBRO RAZUMEJO

Otroci, po večini doma iz Gorenjske, se odlično razumejo z avstrijskimi sovrstniki.

Marsikateri je prvič »ponudil« svojo nemščino, ki se je naučil v šoli.

Najbolj pa se naši in avstrijski otroci sporazumejo na spoznavnih večerih, ki jih skoraj vsak večer prirejajo ta-

ko naše kot avstrijske interese skupine otrok, pripomni upravnika Alojz Bizjak. »Prav veselje jih je gledati in poslušati, kako nastopajo. Tudi litetne so te prireditve, saj so organizirane pod strokovno vodstvom naših vzgojiteljev. Kadar pa nimamo na program spoznavnega večera, otroci zavrtimo poučne in zabavne igre, predvsem risanke. Pa tudi odrasli iz sosednjih domov pridejo pogledat. Tako je avditorij, ki ga imamo seveda spet kar na prostem, vedno poln...«

Mala Marjanca z Jesenic prav tedaj, ko smo zasledili ogled, iskala medicinsko sestro. Udarila se je v prst na tleh. Obvezala ga je bilo treba.

»Te zelo boli?«

»O, ne!«

»Kako pa se kaj počutite na morju?«

»Odlično! Nič preveč ne bom šla domov...«

In tako dalje. Podobnih razgovorov je bilo še veliko.

Otroci tu pozabljajo na svoje skrbi.

Le na mano se kdo spomni. Včasih koga za hip premaga mogočje.

Toda vzgojitelji in upravniki otroškega letovišča se poskušajo, da otrokom ni dolgčas.

Otroci namreč tudi sami stanejo za red in čistočo v sobah, kjer spijo. Postelje si sami čistijo. Pa kako lepo. Se v njih bolj vzorni vojaški kasarni vidijo na posteljah tako ostro robov. Prav tekmujejo med seboj, kdo bo bolj čist. Tudi vedno za najboljše sledijo nagrade.

Le delček iz življenja otrok na Pineti pri Novem gradu je to. Zanimivih reči pa se pri mlajših letoviščarjih zgodi še in še. Pa naj bo za tokrat dovolj.

»Tovariš, ali nam boste poslali časopis, ko boste pisali nas, me je ob slovesu fantek iz Kranja.« Zadnjič smo bili tudi v časopisu, pa se nam je tako dobro zdelo...«

MILAN ŽIVKOVIČ

13. MEDNARODNI

vinski sejem

GOSPODARSKO RAZSTAVIŠČE LJUBLJANA

LJUBLJANA

1.—10. 9. 1967

25 % popust na železnici